Kecskeméti Református Pálmácska Óvoda
OM - azonosító: 201062

A KECSKEMÉTI REFORMÁTUS PÁLMÁCSKA ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

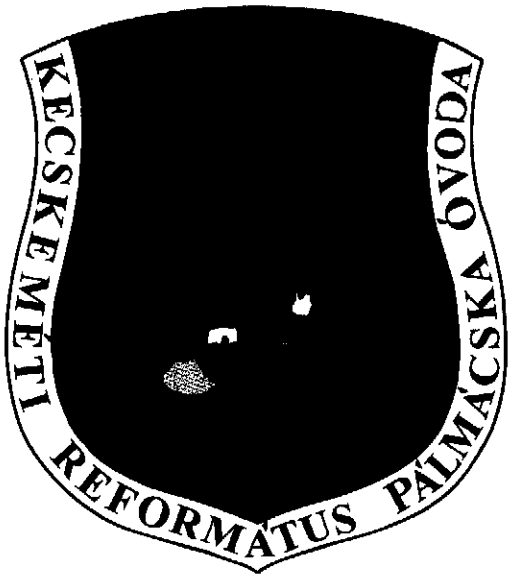

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK 1
A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE 3
BEVEZETŐ 4
FELHASZNÁLT IRODALOM 4
AZ ÓVODA JOGI STÁTUSZA, ADATAI 5
1. KÜLDETÉSNYILATKOZAT 8
1. 1. Programunk alapelve 9
1. 2. Kiindulási pontjaink 9
1.3. Gyermekkép 10
1. 4. Óvodakép 10
2. PROGRAMUNK GLOBÁLIS CÉLRENDSZERE 12
2.1. Alapvető céljaink 12
2. 2. Általános nevelési feladataink 13
2. 3. A program ajánlott napirendje és hetirendje 15
2. 4. A programunk rendszerábrája 18
3. A NEVELÉS KERETEI 19
3. 1. Egészséges életmód alakítása 19
3.1.1 A gyermekek igényes gondozása, testi-lelki szükségleteinek biztosítása, szabad mozgásigényük fokozása, kielégítése: 19
3.1.2 A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása, baleset megelőzés: 22
3.1.3 A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet megteremtése: 23
3.1.4 A környezettudatos magatartás megalapozása 24
3. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 27
3. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 31
4. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGKERETE 32
4. 1. Keresztyén nevelés 32
4. 2. Hagyományőrzés, népszokások 33
4. 3. Zöld óvoda - környezeti nevelés 33

5. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI 35
5. 1. Játék, játékba integrált tanulás 35
5. 2. Verselés, mesélés, dramatikus játék 40
5. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, zenehallgatás 43
5. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 47
5. 5. A mozgás, mozgásos játékok 50
5. 6. A külső világ tevékeny megismerése 53
5. 7. A keresztyéni hitre való nevelés 57
A keresztyén szellemiség érvényesülése a nevelés tartalmában: 58
5. 8. Munkajellegű tevékenységek 61
5. 9. Fejlődési ütemükben eltérő gyermekek nevelése 63
5.9.1. Sajátos nevelési igényű, részképesség problémával, logopédiai eltérésekkel, szociális hátrányokkal, egészségügyi problémákkal küzdő gyermekek nevelés 63
5.9.2. Tehetségígéretek azonosítása, gondozása 64
6. GYERMEKVÉDELMI MUNKA AZ ÓVODÁBAN 66
7. A PARTNERKAPCSOLATOK INTÉZMÉNYI RENDSZERE ÉS MŰKÖDÉSE 67
7. 1. Közvetlen partnereink: az óvoda és a család 67
7. 2. Az óvoda kapcsolata a fenntartóval, a gyülekezettel 68
7. 3. Óvoda - iskolák 68
7. 4. Kapcsolat a közművelődési intézményekkel 69
7. 5. Kapcsolat a szakszolgálatokkal 69
7. 6. Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel 70
7. 7. Kapcsolat a Munkácsy utcai telephellyel 70
7. 8. Kapcsolat a külhoni magyar óvodával 70
7. 9. Kapcsolattartás tanügyigazgatási szervekkel 70
8. A PROGRAM ERŐFORRÁSAI 71
8. 1. Személyi feltételek 71
8. 2. Tárgyi feltételek 72
9. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI 74
10. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK 76
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK 77

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (H: 2012.09.01-jétől)
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (H: 2012.09.01-jétől)
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
- A Magyarországi Református Egyház Közoktatási Törvénye 1995. évi I. törvény
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 1997. évi XXXI. tv. A Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet (H: 2013.08.01-jétől)
- 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet
- Református Óvodai Nevelés Keretprogramja
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- 48/2012. (XII.12.) EMMI Rendelet a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI Rendelete a pedagógiai szakszolgálatok, intézmények működéséről
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelési törvény módosításáról
- Magyarország alaptörvénye (2011. április 25.)
- A Kormány 137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelete az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet módosításáról

BEVEZETŐ

Pedagógiai programunk újragondolását az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere, a módosított Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a köznevelléssel összefüggő egyes Kormányrendelet, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatásról szóló 316/2012. (XI. 13.) Kormányrendelet, egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítása tette szükségessé.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Nagy Jenőné (2002) Csak tiszta forrásból ÓNME, Szolnok
- Nagy Jenőné (2001) Óvodatükör ÓNME, Szolnok
- Nagy Jenőné (2017) Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel ÓNME, Szolnok
- A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja 1998.
- ZÖLD ÓVODA - Módszertani segédanyag útmutató Zöld Óvoda címpályázatra készülő óvodapedagógusoknak: Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet Budapest, 2014

AZ ÓVODA JOGI STÁTUSZA, ADATAI

Az intézmény neve:	**Kecskeméti Református Pálmácska Óvoda**
Az intézmény székhelye:	6000 Kecskemét, Erkel u. 17. Férőhely száma: 78 Csoportok száma: 3 Óvodapedagógusok száma: 6 Technikai dolgozók: 3 + 2
Az intézmény elérhetősége:	Tel: 76/800-024 E-mail: palmacska@krek.hu
Az intézmény telephelye:	6000 Kecskemét, Munkácsy Mihály u. 6. Férőhely száma: 30 Csoportok száma: 1 Óvodapedagógusok száma: 2 Technikai dolgozók száma: 1
Az intézmény elérhetősége:	Tel: 76/324-486 E-mail: baranyka@krek.hu
Az intézmény honlapja:	www.palmacska.hu
Az intézmény OM azonosítója:	201062
Működési engedély száma:	BK-05/TH/06403-6/2017.
Az intézmény típusa:	Közoktatási Közintézmény - Óvoda
Alapító okirat kelte:	2017. május 17.
Az óvoda alapításának éve:	2007.
Az intézmény alaptevékenysége:	Óvodai nevelés, ellátás. Hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének növelése, intézményi integrációjuk elősegítése. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek fejlesztése, oktatása fejlesztő pedagógus segítségével. Sajátos nevelési igényű – azaz azok a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

	mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdenek-, valamint beszéd-, látás- és mozgássérült szakértői javaslat alapján integrálható tanulók integrált nevelése, igény szerint utazó gyógypedagógiai szolgáltatás igénybevételével. Óvodai intézményi közétkeztetés. Munkahelyi vendéglátás.
Az intézmény fenntartója:	Kecskeméti Református Egyházközség Címe: 6000 Kecskemét, Szabadság tér 7.
Az intézmény adószáma:	19973162-2-03
Az intézmény felügyeleti szerve:	Magyarországi Református Egyház Dunamelléki Egyházkerület 1092 Budapest Ráday út 28.
Az óvoda képviselője:	a Köznevelési Törvény előírása szerint a vezetéssel megbízott óvodavezető

„ Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól."

(Példa 22,6)

1. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Óvodánkban meghatározó értékként jelenik meg a hit, szeretet, elkötelezettség, megbízhatóság, az egymás tisztelete és a minőségi munkára való törekvés. A gyermekek személyiségét, képességeit sokoldalúan fejlesztjük és önmagukhoz képest a lehető legjobb szintre juttatjuk el őket - felhasználva „Az Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" című alternatív programot.

A ránk bízott gyermekeket keresztyén értékrend alapján, legjobb tudásunknak megfelelően, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben, légkörben, a szülőkkel szorosan együttműködve neveljük, ahol a Krisztusi példa áll előttünk. Elismerjük, tiszteletben tartjuk a családi nevelés elsődlegességét – nevelő munkánkkal kiegészítve azt – a szülők közösségével jó partneri együttműködésre törekszünk. Jókedvvel teli, szabad alkotó légkörben végezzük nevelőmunkánkat. Az alkalmazotti közösség minden tagja a programunkban megfogalmazottak alkalmazásával neveli és fejleszti a hozzánk járó gyermekeket. Keresztyén óvodában az óvónő hite, elhivatottsága semmivel nem pótolható.

Nevelőmunkánkkal szeretnénk felhívni mindenki figyelmét a környezet, a külső világ, a szülőföld, a helyi hagyományok, a nemzeti, családi, tárgyi kultúra tevékeny megismerésére, védelmére, a keresztyén hit értékeire, a nevelés fontosságára.

Megjegyzés: Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel című programjának felhasználásával készítettük el saját pedagógiai programunkat.

1. 1. Programunk alapelve

- A szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmi gazdagságot kölcsönző óvoda megteremtése a célunk. A gyermekközpontúság úgy jelenik meg a hátrányok kiegyenlítésének elősegítése során, hogy **gyermeki tartást, önállóságot, ebből fakadóan egészséges öntudatot,** kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget adunk a gyermeknek.
- A családokkal való sokirányú, a **keresztyén szellemiség jegyében történő együttműködésre törekszünk**. Valljuk, hogy hitre segíteni őket, egyet jelent az életre segítéssel.
- A gyermek mindenekfelett álló érdekét kívánjuk érvényesíteni.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem, tisztelet és elfogadás, szeretet és megbecsülés illeti meg.

1. 2. Kiindulási pontjaink

Arra törekszünk, hogy megfeleljünk az alapprogram, a helyi pedagógiai program, és az intézményi önértékelési program elvárásainak, ezáltal elősegítsük a magas színvonalú szakmai munkavégzést, intézményi működést.

Nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére irányul, a gyermeki jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszthető.

Minden gyermek ismerje és tudja meg értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

Fontos, hogy a felnőttek tetteikben is a feltétel nélküli szeretetet képviseljék. Programunk megvalósítása az óvodapedagógusok által kialakított esztétikus, kulturált és biztonságos környezetben folyik.

1.3. Gyermekkép

A gyermek Isten ajándéka. Ember, akinek Istentől rendelt jogai vannak. kegyelemből érzelmi és értelmi életre, játékra, szabadságra, önmaga és társai iránti felelősségre, közösségi életre, nyelvre és kultúrára van rendelve. Joga van Jézus Krisztus megismeréséhez.

A gyermekek alapvető, fontos tevékenysége a játék. Feltételezzük, hogy mindegyikük nyitott az élményekre, érdeklődők, vonzzák őket a mesék, versek, a zene, az alkotó tevékenység, közvetlen és tágabb környezetük, a szabad mozgás. Ha ezeket egyedi személyiségük, egyéni képességeik és életkori sajátosságaik figyelembevételével egyformán magas színvonalú, szeretetteljes neveléssel biztosítjuk, kialakul óvodás tartásuk: önállóvá, tevékennyé, kiegyensúlyozottá válnak, esetlegesen meglévő hátrányaik csökkennek. Tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni, szépérzékük fejlődik, alakul környezettudatos szemléletük. Állóképességük megfelelő, mozgásukban ügyesek, szervezetük ellenálló, egészséges.

Az előítéleteket kerüljük.

1. 4. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Tiszteletben tartjuk a szülők elsődleges szerepét a gyermeknevelésben és a gyermekekkel kapcsolatos döntésekben. A családi nevelést a szeretet és gondoskodás minden formájával igyekszünk segíteni, kiegészíteni. A hitéleti nevelés és az a tény, hogy az egész napot áthatja ez a légkör, a gyermekek pozitív személyiségének kialakítását segítik elő.

Óvodánk a családi nevelés kiegészítőjeként biztosítja: a gyermekek neveléséhez szükséges nyugodt, biztonságos, kiegyensúlyozott, harmonikus és esztétikus környezetet, a megfelelően tartalmas, fejlődésének, nevelésének legmegfelelőbb napirendet, hetirendet; elősegíti sokoldalú fejlesztésüket – szem előtt tartva szükségleteiket, életkori sajátosságaikat és eltérő fejlődési ütemüket 3 éves koruktól az iskolába lépésig.

A művészetek eszközeivel történő óvodai nevelés családias, szeretetteljes, elfogadó, derűs légkörben zajlik – a szabad játék, a változatos tapasztalatszerzés és a tevékenységekben megvalósuló tanulás útján. Fontos kiegészítő eleme a hagyományápolás. Óvodánk tevékenységrendszerével, természeti és tárgyi környezetével, a dolgozók példamutatásával lehetővé tesszük környezettudatos magatartásuk megalapozását, továbbá olyan emberi értékeik, személyiségjegyeik, készségeik kialakítását is, melyek megteremtik a következő életszakaszba (a kisiskoláskorba) történő átlépésük belső pszichikus feltételeit.

A szükséges személyi, tárgyi feltételekkel rendelkezünk. A partnerek elvárásainak megfelelő innovatív, szakmailag jól megalapozott nevelőtestület, alkalmazotti közösség dolgozik óvodánkban. Ahhoz, hogy a mai kor elvárásainak, a folyamatban lévő és várható társadalmi változásoknak megfeleljünk, állandó fejlesztésekre van szükség a korszerűbb, biztonságosabb működéshez. A kihívásoknak csakis együtt, erőforrásaink optimális mozgósításával tudunk megfelelni.

2. PROGRAMUNK GLOBÁLIS CÉLRENDSZERE

2.1. Alapvető céljaink

- **A keresztyéni hit értékrendje szerinti nevelés.** Értelmi és érzelmi adottságaik révén gyermekek ráébresztése arra, hogy minden, amit Isten teremtett, szép és jó. Találjanak rá az útra, amely az Úr Jézushoz vezet.
- Az óvodások nyugodt, élményekben gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Sokoldalú képességfejlesztés segítségével **a személyiség fejlődésének biztosítása,** elősegítése.
- A tehetséges gyermek átlag feletti képességei kerüljenek felszínre és intenzíven fejlődjenek.
- A kiemelt figyelmet, és különleges bánásmódot igénylő gyermekeknél érvényesüljenek a gyermekeket megillető jogok, és csökkenjenek a sajátosságokból adódó különbségek.
- **Komplex élmények biztosításával érzelmi kötődés kialakítása a gyermekek és a művészetek között.**
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében valósuljon meg.
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, érzelmi, erkölcsi és értelmi érettség megalapozása.
- **Fenntarthatóságra nevelés erősítése, a környezetbarát szemléletmód tudatosítása, népszerűsítése.**

2. 2. Általános nevelési feladataink

Az óvodások testi - lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai és intellektuális érzelmek differenciálódásának segítségével.

❖ **Az erkölcsi-szociális (közösségi) érzelmek alakításának feladatai:**

- Érzelmi biztonságot, szilárd, állandó értékrendet nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családias légkör megteremtése.
- Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység, melybe a családokat is bevonjuk.
- A mindennapi testi-lelki edzés fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, testi harmóniájának kialakulását.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A gyermek képes legyen a környezetében lévő emberi kapcsolatokban megkülönböztetni a jót és a rosszat *(hivatkozás arany mondásokra, bibliai példázatokra).*
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja. Fontos az óvodás gyermekek környezettudatos állampolgárrá nevelése környezettudatos szemléletük és magatartásuk alapozásával.
- A kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban, a különbözőségek elfogadásával és megértésével.
- Az óvoda környezetében lévő helyi közösségek értékeinek megismerése, azok védelme, fontosságának tudatosítása.
- *Kiemeljük a Biblia idevonatkozó, a gyerekek által is érthető tanításait.*
- *Az erkölcsi nevelés hatékonyságát, eredményességét segítjük a bibliai történetek üzeneteivel, a bibliai igazságokkal.*
- *Fontosnak tarjuk, hogy a gyermekeket a szülők iránti tiszteletre, szeretetre neveljük és arra, hogy naponta hálát kell adnunk szüleinkért, családunkért. Közös imádságainkban megemlékezünk beteg családtagokról, csoporttársakról.*

❖ **Esztétikai érzelmek alakításának feladatai:**

- Az egyéni igényeket is figyelembevevő esztétikus, higiénikus gondozás elősegítése, az esztétikus megjelenés igényének fokozatos kialakítása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás indirekt gyakorlása segítse elő az esztétikus, szép mozdulatok kialakulását.
- Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kibontakozását.
- Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi és társadalmi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységekben biztosítsunk rácsodálkozási élményeket, hogy a gyermekekben erősödjön az élménybefogadó képesség.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.
- A gyermekek legyenek képesek a tárgyi, emberi, természeti környezetben megkülönböztetni a szépet és a csúnyát.
- A népművészet nyelvén a program tevékenységi kereteként építi be a hagyományőrzést, a népszokásokat, a jeles napokat.

❖ **Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai:**

- Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a gyermekek tanulási vágyának kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.
- A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze a pszichikus funkciókat: az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, - különös tekintettel a kreativitás képességének megerősítésére, az önkifejezésre.
- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze, bővítse az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, az ismeretek emlékezetben tartását.
- A meghitt beszélgetések erősítsék meg a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét, a nonverbális kommunikáció képességét.
- *Az óvodáskorú gyermekek nevelésének legfontosabb bázisa, kiindulópontja a biztonság. A biztonságot pedig az Úr oltalmában találjuk meg.* Az érzelmi alapigények biztosítása – a biztonságérzet, a szeretetérzet, a védettségérzet – segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy képi eszközök segítségével szabadon kifejezhessék.

2. 3. A program ajánlott napirendje és hetirendje

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi-lelki harmóniának.

Az óvónő az egyes korcsoportok napirendjének tervezésekor vegye figyelembe a gyermekek szükségleteire, higiéniai gondozására fordítható időszükségletet. Az egész nap során érvényesüljön a folyamatosság, a rugalmasság elve. Teljesítse a gyermekeknek azt az alapvető igényét, hogy személyes kapcsolatot tudjanak felvenni vele, szenteljen elegendő figyelmet minden gyermekre. Feltétlen jelenléte és közreműködése szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek során.

➢ **A napirend és hetirend készítésének elvei:**

- A gyermekek egyéni szükségleteinek figyelembevétele rugalmassággal
- Rendszeres edzésük, mozgás lehetőségének biztosítása
- Az egymásra épülő párhuzamosan végezhető különböző tevékenységek lehetőségének megteremtése folyamatossággal
- Együttműködő képességet, feladattudatot fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35') csoportos foglalkozások tervezése, szervezése
- A játék dominanciájának megőrzése keretjelleggel
- A tevékenységek egymásra épülő folyamatának biztosítása a rugalmas hetirenddel

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez:

/ korcsoportonként, évszakokként módosítható./

Időtartam	Tevékenység
06:30-10:30	**JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN** Személyes percek, szabad játék, minden napi áhítat, csendes percek Tevékenységekbe integrált egyéni és mikrocsoportos, csoportos teendők, tevékenységek: • Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka • Az ének-zenei készségek fejlesztése, gyermektánc • A külső világ tevékeny megismerése során, szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése • Részképességek fejlesztése egyéni formában • Testápolási teendők • Tízórai • Bibliai történetek • Verselés, mesélés, dramatikus játékok • Mozgás
10:30-12:00	**JÁTÉK A SZABADBAN** A külső világ tevékeny megismerése – mikrocsoportos tapasztalatszerzések, csoportos séták Énekes játékok, tánc az udvaron Edzés: kocogás, futás
12: 00-13: 00	Ebéd Testápolási teendők
13: 00-15: 00	Pihenés, alvás, mesével, altatódalokkal
15: 30-16: 00	Tehetségígéretek gondozása - Műhelymunkák
15: 00-15: 45	Testápolási tevékenységek Uzsonna
15:45-17:00	**JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY A SZABADBAN** Zenés, mozgásos percek Egyénenkénti és/vagy kiscsoportos részképesség fejlesztés

Javaslat a gyermekek hetirendjének elkészítéséhez.

(a 3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas)

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Délelőtti játékba integrált tanulás	Bibliai történetek	Verselés, mesélés, dramatikus játék Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Verselés, mesélés, dramatikus játék Ének, zene képességfejlesztés	Verselés, mesélés, dramatikus játék A külső világ tevékeny megismerése	Verselés, mesélés, dramatikus játék Mozgás
Udvari játékba integrált tanulás	Munka jellegű tevékenységek		Énekes játék, gyermektánc	A külső világ tevékeny megismerése	
Délutáni játékba integrált tanulás	Zenés, mozgásos percek	Tehetség-gondozás	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Zenés, mozgásos percek

2. 4. A programunk rendszerábrája

A nevelés célja → **A nevelés feladata**

A nevelés keretei

A keresztyén hit, értékrend szerint

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.

Az egészséges életmód alakítása.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

A tevékenység kerete

Hagyományőrzés

Népszokások

Tevékenységformák

Tevékenységben megvalósuló tanulás

Verselés, mesélés, dramatikus játék

Ének, zene, énekes játék, zenehallgatás, gyermektánc

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Mozgás, mozgásos játékok

A külső világ tevékeny megismerése

Munka jellegű tevékenységek

Bibliai történetek

Az óvoda kapcsolatrendszere

Református Egyházközség, RPI

család, iskolák, közművelődési intézmények, pedagógiai szakszolgálatok, Család- és gyermekjóléti központ, mesterek, alkotók, művészeti együttesek, szakmai egyesület

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

3. A NEVELÉS KERETEI

3. 1. Egészséges életmód alakítása

Az ember életében a test és lélek harmóniája Isten különös ajándéka. Célunk e harmónia alapozásának segítése. Az egészség, mint elfogadott érték épüljön be az óvoda mindennapjaiba, az alábbiakkal:

- A gyermekek igényes gondozása, testi-lelki szükségleteinek biztosítása, szabad mozgásigényük fokozása, kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása, balesetmegelőzés.
- A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet megteremtése.
- A környezettudatos magatartás megalapozása.

3.1.1 A gyermekek igényes gondozása, testi-lelki szükségleteinek biztosítása, szabad mozgásigényük fokozása, kielégítése:

A gyermekek gondozásának alapja az óvónő és a gyermekek meghitt, megértő viszonya, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetítenek. A testápolási teendők, öltözködési-, étkezési szokások megismertetésével megalapozzuk egészségük védelmét, környezettudatos életviteli szokásaik kialakulását.

A **testápolás** a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. A személyes higiénia fejlesztése az egészséges és környezettudatos életviteli szokásokhoz is szükséges.

Tartalma:

- Mosakodás – kéztörlés
- Zsebkendőhasználat
- Fésülködés
- WC-használat
- Fogmosás

Feladat:

- rendeltetésszerű eszközhasználat - támogatás vizuális jelekkel
- helyes technika, sorrendiség gyakorlása
- intimitás biztosítása
- saját és a környezet esztétikájának megőrzése
- igényesség alakítása
- víztakarékosság gyakorlása
- önállóság erősítése
- egyéni differenciálás

Az időjárásnak megfelelő **öltözködés** nem csak védi a gyermeket, hanem fejleszti a gyermek ízlését, esztétikai érzékét.

Feladat:

- önállóság fokozása
- az egyén és a környezet esztétikájának megőrzése
- az egyéni szükségletek figyelembevétele
- a sorrendiség megtartása – támogatása vizuális jelekkel

A növekedés és a fejlődés egyik legfontosabb előfeltétele az **egészséges táplálkozás**, amelyre már az óvodában is kiemelt figyelmet kell fordítanunk. A napi háromszori **étkezést** biztosítjuk, melyről elmondhatjuk, hogy ízletesek és változatosak. Heti rendszerességgel megtalálhatóak az alapélelmiszerek: a zöldség, gyümölcs, hal, tejtermékek és a teljes kiőrlésű pékáruk.

Tartalma:

- Egészséges táplálkozás, étkezés elfogadtatása, megismertetése, megszerettetése
- Kulturált étkezés igényének kialakítása
- Helyi piac megismerése, helyi termékek vásárlása

Feladat:

- a magas cukortartalmú ételek, italok, továbbá a telítetlen zsírtartalmú, magas sótartalmú ételek fogyasztását mellőzzük
- az ételallergiás gyermekeknek biztosítjuk az érzékenységüknek megfelelő étrendet

- terítés – önkiszolgálás, sorrendiség tanulása
- az eszközök rendeltetésszerű használata
- az egyén és a környezet esztétikájának megőrzése
- az egyéni szükségletek figyelembevétele
- a tevékenységhez kapcsolódó szokások és magatartásformák
- heti egy alkalommal gyümölcs- és zöldségnapot tartunk
- konyhakert művelése
- folyadékfogyasztás lehetőségének folyamatos biztosítása, ösztönzés a tiszta vízivásra
- szülők bevonása, szemléletformálása

A **mozgás** nem csak a gyermek szervezetére, hanem az egész személyiségének fejlődésére pozitív hatással van, ami nem korlátozódik a foglalkozásokra, hanem az egész napi tevékenységéhez szervesen illeszkedik.

Tartalma:

- a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres mozgás biztosításával (mindennapos mozgás, játék), a mozgáskultúra megalapozásával és a motoros képességek fejlesztésével
- Egészség-pedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése
- Az udvaron, a játszótéren, a szabadban tervezett, szervezett illetve spontán tevékenység, mozgásos játékok alkalmazása

Feladat:

- légfürdő, napfürdő, egészségfejlesztő testmozgás biztosítása az egész nap folyamán, a gyermek egyéni szükségleteinek és képességeinek figyelembevételével
- edzettségük, mozgásigényük biztosítása, ellenállóképességük, állóképességük fejlesztése a mindennapi mozgási lehetőséggel, szabadban tartózkodással
- szabad mozgással a természetes nagymozgások és mozgáselemek beépülésének segítése
- térlátás alakítása tevékenységekben, finommotorika a szem, a kéz koordinációjával és a nagymozgások koordinációjának fejlesztésével
- szükség esetén megfelelő szakemberek bevonása prevenciós korrekciós célból

A nyugodt **pihenés** feltétele a csend, nyugalom és biztonság. A napirenddel biztosítjuk a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségletének megfelelő váltakozását.

Feladat:

- életkori sajátosságok, egyéni szükségletek figyelembevétele
- a társak szükségleteinek tiszteletben tartása
- rugalmas napirend biztosítása - optimális életritmus kialakítása

3.1.2 A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása, baleset megelőzés:

A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, beteg gyermekek elkülönítésével igyekszünk gátolni.

A gyermek testi épségének megóvásáról való gondoskodás az óvodában - a Házirendben megfogalmazottak szerint – az óvodába történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt. Amennyiben az óvodában baleset történik az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt haladéktalanul értesíteni kell. Az óvodában bekövetkezett gyermekbalesetet nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó gyermekbalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálni.

Feladat:

- Légfürdő, napfürdő, egészségfejlesztő testmozgást biztosítjuk az egész nap folyamán.
- A szabálytudat, feladattudat és feladattartás fejlesztése a szokás- és normarendszer közvetítésével.
- A gyermekek egészségének, testi épségének megőrzéséhez szükséges ismeretek átadása, ellenőrzése, szokásainak alakítása
- Edzési lehetőségek biztosítása: kocogás, mozgásos percek, nagycsoportosok vízhez szoktatása (időszakos), kerékpározás, rollerezés az udvar erre kijelölt helyén.

3.1.3 A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet megteremtése:

Az óvoda feltételrendszere nagymértékben befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának, környezettudatos magatartásának kialakítását. Célunk az otthonosság érzetének kialakítása, a higiénikus, esztétikus, praktikus környezet megteremtése, amely a gyermekek számára átlátható. Az óvoda külső és belső környezetét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével esztétikusan alakítjuk, rendezzük be.

A több funkciót betöltő **csoportszoba** alkalmas a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre, jól mobilizálható bútorokkal van felszerelve. A tevékenységekhez elkülönített tereket, kuckókat alakítunk ki, melyeket tájékoztató táblák jelölnek.

A **mosdóban** megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. Tevékenységek szokásainak kialakítását, képi formában, folyamatábrákkal segítjük.

Az **öltözők** tágasak, praktikusan kialakítottak. Általános tájékoztató táblák segítik a szülőket: ovi híradó, nevelési terv, tevékenységi tervek. Az óvoda előtere ad helyet az évszakonként megrendezésre kerülő ovigalériának.

Az óvoda egyik legfontosabb fejlesztési tere az **udvara.** Az épülethez tartozó udvar madárbarát, parkosított: füves, fás, virágos részek váltogatják egymást. Fából készült a játékeszközök nagy része, amelyek elősegítik a gyermekek koordinációs képességeinek, egyensúlyérzékének fejlesztését. A pedagógusoknak a mozgásos tevékenységeken felül alkotótevékenység tervezésére, zenei fejlesztésre, külső világ tevékeny megismertetésére van lehetőségük.

3.1.4 A környezettudatos magatartás megalapozása

Kiemelt feladatunknak tekintjük a környezetvédelmi szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák megerősítését, a helyes értékrend, környezettudatos magatartás kialakítását, olyan gyermekek nevelését, akik a mindennapi életük során a tőlük telhető legtöbbet teszik a környezetükért. Megfelelő környezeti nevelési programmal elérhető, hogy a gyermekek fogékonnyá váljanak a természet szépségeire, és kialakuljon bennük a felelősségtudat az épített és természeti környezet, embertársaik iránt.

Az élet tisztelete, védelme alapvető értékként jelentkezik munkánkban.

Mindegyik tevékenységi forma alkalmas a fenntarthatóság szempontjából fontos kompetenciák fejlesztésére. A környezeti nevelés, a környezettudatos magatartás alakítása átfogja az egész óvodai életet.

Ezeket az elveket a csoportnaplóban is külön rögzítjük (pld. édes víz gazdaságos használata, csapok elzárása; folyékony szappan használata, csoportszoba rendszeres levegőztetése, komposztálás, szelektív hulladék -, valamint a hasznosítható anyagok gyűjtése, meghibásodott tárgyak javítása, tudatos vásárlás, faültetés...stb.)

Egészséges életmód alakítása során az óvodapedagógus feladatai:

- Meghitt, megértő viszony kialakítása a gyerekekkel
- Türelmes, meggyőző, példamutató magatartás
- Metakommunikációs jelzések használata
- Tapintat, elfogadás, szeretetteljes bánásmód
- Csak akkor segítsen, ha szükség van a segítségre
- Dajkák bevonásával valósítsa meg a nevelést
- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus, biztonságos környezet megteremtése
- A környezet értékeinek megismertetése, tudatosítása
- Környezeti tartalmak közvetítése
- Mutassanak példát és követendő mintát az erőforrások felhasználására, az energiatakarékosságra, az ésszerű fogyasztásra
- Minden nap tudatosan tervezett, irányított egészségfejlesztő testmozgás szervezése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

Feltételek:

- Anamnézis készítése, a családból hozott szokások rögzítése
- Összehasonlító mérések végzése
- Mozgásfejlesztő eszközök biztosítása
- A vízivás lehetőségének folyamatos biztosítása
- Altatódalok dúdolása, mese, altatózene
- Esztétikus, nyugtató hatású színharmónia megteremtése
- Saját ágynemű és pizsama használata
- Saját fésű és fogkefe (fogkefék szükség szerinti, de legalább félévenkénti cseréje)
- Kidolgozott baleset-megelőzés
- Biztonságos, higiénikus és esztétikus külső és belső környezet biztosítása
- Zöldség- és gyümölcstisztításhoz szükséges eszközök biztosítása

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A gyermek ismeri:

- a testápolás, étkezés, öltözködés, testedzés, alvás szokásait, és az ehhez szükséges eszközök használatának módját;
- az egészségmegőrzés lehetőségeit, a balesetmegelőzés szabályait.

A gyermek képes:

- önállóan, igényesen ellátni egészségügyi teendőit;
- kulturáltan étkezni korának megfelelően;
- a hőmérsékletnek megfelelően, önállóan öltözködni;
- gondozni, védeni, alakítani, szépíteni a környezetét.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- igénye a gondozottság, ápoltság;
- szereti, védi és érdeklődik a közvetlen természeti, társadalmi környezete iránt.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet a korlátokkal együtt. A gyermek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk-biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt és gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítója és egyben társa a gyermekeknek.

Célja:

A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával. *A keresztyén magatartásforma, viselkedési kultúra alakítása.*

Az óvodapedagógus feladatai:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, **családias légkör** megteremtése, állandó értékrend a befogadástól az óvodáskor végéig.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek **pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása**. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a **keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet**, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

- *A Biblia idevonatkozó, gyermekek által is érthető tanításainak kiemelése*
- *Az óvodapedagógus személyén keresztül - a gyermeki bizalom kiépítése Isten felé*
- A gyermekek, a felnőttek-gyermekek, felnőttek közötti pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.
- Elősegíteni a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, teret engedve az önkifejező törekvéseinek.
- A problémamegoldó képesség fejlesztése az alkalmazkodás, elfogadás és együttműködés lehetőségének biztosításával

- A szabálytudat, feladattudat fejlesztése a csoportnormák és szabályok megismertetésével, gyakorlásával és rögzítésével
- Az énkép, az éntudat fejlesztése érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, légkörben, pozitív megerősítés által
- A társas kapcsolatok, barátságok, kötődések és csoportalakítás, a hagyományok és az érzelmek közös átélésével
- A kapcsolatteremtés, az empátia, és a közös együttműködés fejlesztése egymás megismerésével, egymás és mások különbözőségének elfogadásával, a szabad társválasztással
- A késleltetés, lemondás, kivárás képességének erősítése az öröm, a siker, a kudarc átélése, a szeretet és harag megnyilvánulási lehetőségének biztosítása által
- Az érzelmek, helyzetek, konfliktusok kezelésének fejlesztése különböző stratégiák megismertetésével, beépülésével, az igazságérzet alakítása
- A kötelességtudat és a felelősségérzet fejlesztése: a vállalt és kötelező feladatok teljesítésével
- Az érzelmi intelligencia megalapozása, fejlesztése, az önmagához való pozitív viszonyulás kialakulásával
- Az önbizalom, az önfegyelem és az önértékelés megalapozása állandó, szilárd értékrendet, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkörben, az egymás iránti tisztelet, udvariasság, segítőkészség, tolerancia megalapozása
- Az esetlegesen óvodánkba kerülő migráns gyerekek nevelésében azonosságuk megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrálásának segítése
- A szép és jó kategóriájának megláttatása az esztétikai képességek fejlesztésével:
  - a természeti környezetben: a növények, állatok védelme, gondozása, ápolása,
  - a társadalmi környezetben: az épületek, tárgyak, hagyományok megismerésével, ápolásával,
  - közvetlen környezetünkben: a csoportszobánk, óvodánk díszítése, egyedi jegyeinek megteremtése a színek, formák, anyagok felhasználásával,
  - érzelmek nyelvi és metakommunikációs megnyilvánulási formáinak fejlesztése és gyakorlása példaadással,
  - csoportok hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma kialakításával,
  - nyugalmat árasztó halk folyosói zene alkalmazásával.

- Példaértékű viselkedés, kommunikáció, bánásmód; modell-szerep! az óvoda valamennyi dolgozója részéről
- A **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek** esetében együttműködés az ágazati jogszabályban meghatározott speciális szakemberekkel
- Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű társaikat.
- A felnőtt a gyermekek tevékenységéhez biztosítson szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri „határátlépés" esetén érzékeltesse a konzekvenciákat.
- Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi az alkalmazott módszert
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja csoportosulásokat.
- A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult konfliktusok feldolgozása során. A konfliktust feloldó beszélgetéseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy a gyermek véleményt tudjon mondani a történtekről úgy, hogy felelősségérzete erősödjön.
- A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, amely a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segíti elviselni.
- A felnőttek tilalom helyett adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra.
- A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához

Tartalmak:

- Családlátogatás - az óvodába lépés előtt
- Beszoktatás, befogadás - igény szerint szülővel
- Gondozás - minden területen
- Játék – minden formája
- Bibliai történetek, csendes percek, áhítat
- Verselés, mesélés, dramatikus játék
- Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás, mozgásos játék
- A külső világ tevékeny megismerése
- Munka jellegű tevékenységek

- Távlatok, ünnepek, hagyományok, kirándulások
- Néphagyományok, nemzeti értékek

Feltételek:

- Hagyományok, lásd: hagyományőrzés című fejezet
- A szokásrendszer kialakítása
- A jelképrendszer biztosítása
- Az óvodai csoportok szimbólumának megjelenítése
- A klasszikus zene alkalmazása (fogadó zene)
- A gyermekek jeléhez kapcsolódó mondóka, vers vagy gyermekdal
- Ovigaléria
- ***A csoportok egyéni hagyományai a csoportnaplóban jelennek meg.***

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A gyermek ismeri:

- az óvodát, társait és a körülötte lévő felnőtteket;
- a közösségi és keresztény élet szokásait és szabályait;
- a csoportban kialakított konfliktuskezelés szokásait;

A gyermek képes:

- viselkedés helyes szokásainak, szabályainak betartására;
- a sikertelenséget elviselni, a sikernek örülni;
- önállóan, szabadon tevékenykedni a csoportszobában;
- képes önmagát, és társait elfogadni különböző szerepekben;

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- segítőkész, együttérez a közösség tagjaival, érdeklődik társai iránt;
- figyelmesen meghallgatja a felnőtteket és társai közléseit;
- elfogadja a másképpen fejlődő gyermekeket;
- felelősségteljesen végzi a rábízott feladatokat;
- élvezi, érzi a humoros helyzeteket.

3. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„A beszéd, az anyanyelv használata – emberré tesz!
A beszélgetés az agy gyémánt csiszolója."

(Hámori J. agykutató professzor)

Az anyanyelvi nevelés és értelmi fejlesztés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Fejlesztése, alakítása – helyes mintaadással, szabálykövetéssel – nevelőtevékenységünk egészét átszövi. A gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, alkotóképességére, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építünk, azokat bővítjük, *(pl. bibliai történetek sajátos kifejezéseivel is)* fejlesztjük. Az ezek megvalósításához szükséges – különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő –, ösztönző környezetet biztosítjuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- beszélő környezet biztosítása, helyes mintaadás
- a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- mozgás- tevékenység- beszéd- gondolkodás egységének biztosítása
- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség)
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

4. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGKERETE

4. 1. Keresztyén nevelés

Református óvodánk nevelőtestülete elkötelezett, hogy a keresztyén életviteléhez hűen, szolgálják Istent és nevelik a reábízott gyermekeket. Arra törekszünk, hogy a szeretet, a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, biztonság legyen a meghatározó.

Keresztyén óvodánkban az ünnepek az öröm és a hálaadás alkalmai gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt. A készülődés öröme, a ráhangolódás meghittsége, a várakozás jóízű izgalma mind-mind hozzájárul az átélés élményéhez.

Óvodánk keresztyén jellegéből adódó ünnepek:

Ősz

→ ***Új dolgozók fogadalomtétele***
→ ***Reformáció ünnepe***

Tél

→ ***Advent időszaka***
→ ***Karácsony***

Tavasz

→ ***Virágvasárnap***
→ ***Áldozócsütörtök***
→ ***Húsvét***
→ ***Pünkösd***

4. 2. Hagyományőrzés, népszokások

Programunk a ***néphagyományőrzést,*** a ***népi kultúra ápolását*** is kiemelten kezeli. Beépítjük a kisgyermekek nevelésébe azokat az értékeket, amelyeket a környezetünk megőrzött. Megismertetjük a népszokások eredetét és jelképeit.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

- ***Verselés, mesélés, dramatikus játék***: Népmesék, mondókák, közmondások, szólásmondások, időjóslások, névcsúfolók, találós kérdések.
- ***Ének, zene, énekes játékok, tánc, zenehallgatás***: Mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene.
- ***Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka***: Sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalácssütés, tojás berzselés- festés.
- ***A külső világ tevékeny megismerése***: Találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások.
- ***Mozgás, mozgásos játékok***: Ügyességi és sport játékok.

4. 3. Zöld óvoda - környezeti nevelés

Isten uralomra teremtett minket, de ez egyben felelősséggel jár, az ember rendezheti, alakíthatja környezetét, táplálhatja, gondoskodhat róla. A gyermekek ösztönösen tisztelik, szeretik a természetet, harmóniában élnek vele. A mi felelősségünk, hogy ez megmaradjon bennük, hogy felébresszük a kíváncsiságukat, kibontakoztassuk a képzeletüket, lehetőséget biztosítsunk az örömteli rácsodálkozásra, a környezet szépségének felfedezésére.

Zöld Jeles ünnepek:

- Autómentes világnap (szeptember 22);
- Állatok világnapja (október 04);
- Ne vásárolj semmit nap (november 26).
- Víz világnapja (március 22);
- Föld napja (április 22);
- Madarak és Fák napja (május 10);
- Környezetvédelmi világnap (június 05);

Az óvodánkban megtartott jeles napjaink, hagyományaink:

Ősz

→ *Családi nap*
→ *Apák napja*
→ *Őszi ovigaléria*
→ *Népmese napja*
→ *Magyar népdal napja*
→ *Évszakkoncert*
→ *Állatok világnapja*
→ *Autómentes világnap*

Tél

→ *Mikulás*
→ *Gyertyagyújtás*
→ *Farsang*
→ *Téli ovigaléria*
→ *Évszakkoncert*

Tavasz

→ *Március 15.*
→ *Anyák napja*
→ *Gyermeknap*
→ *Tavaszi ovigaléria*
→ *Nagyik napja*
→ *Évszakkoncert*
→ *Víz világnapja*
→ *Föld napja*
→ *Madarak és fák napja*

Nyár

→ *Nagycsoportosok búcsúzója*
→ *Családi nap, kirándulás*
→ *A nemzeti összetartozás emléknapja*
→*Évszakkoncert*
→ *Környezetvédelmi világnap*

(Születésnapok, névnapok megünneplése aktualitásnak megfelelően)

5. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI

5. 1. Játék, játékba integrált tanulás

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Játékkal érjük el, hogy intellektuális, mozgásos, szociális, személyiségfejlesztő tapasztalatokhoz jutnak.

A keresztyén erkölcs csíráinak kibontakoztatása, fejlesztése, gyakorlása a játék során is megvalósul.

További célunk, hogy minél sokrétűbb, önkifejező, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék s a játékba integrált tanulás. A gyermekek a játékba integrált tevékenységeik során szerzett tapasztalatok, élmények alapján tanulnak egyenként, kisebb csoportokban vagy az egész csoporttal együtt történik a foglalkozás.

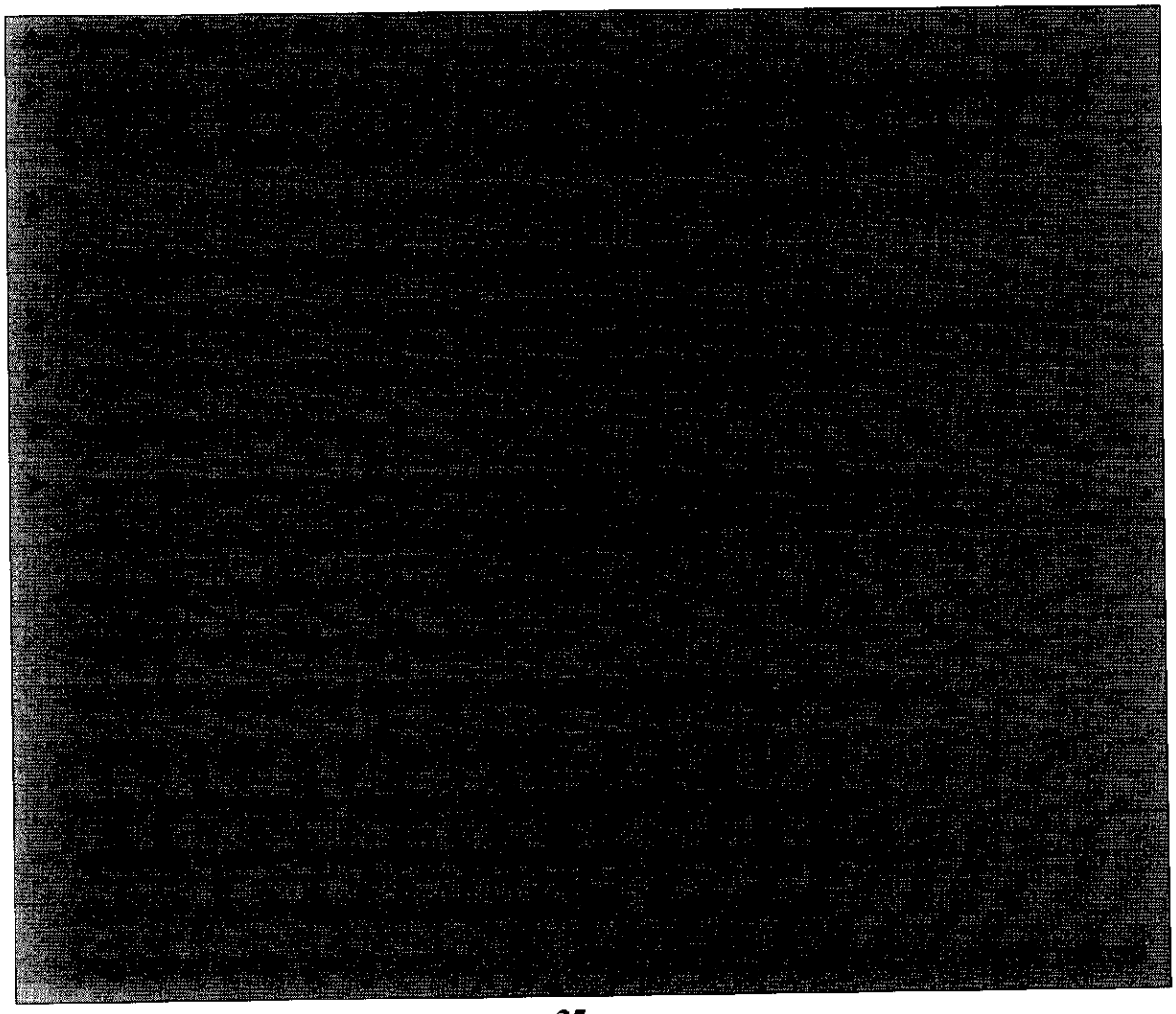

A játék feladatai:

- A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése, kreativitásuk, fantáziájuk, önkifejezésük fejlesztése egyéni sajátosságaik figyelembevételével
- Az érzelmi biztonság megteremtése az élmények többszöri átélésével
- A kreativitás, fantázia, alkotókészség, önkifejezés és önmegvalósítás fejlesztése az egyéni vágyak és ötletek teljesülésével
- A szabad döntés képességének megalapozása a szabad társ, játék téma, eszköz, valamint a hely kiválasztásának lehetőségével
- Sokféle manipuláció, elképzelés, valóra váltása, az ötletek szabad áramlásának segítése a rajzolásnak, festésnek, szövésnek, tárgykészítő népi játékokhoz szükséges kellékek, anyagok, eszközök folyamatos biztosításával
- A tapasztalatszerzések során összegyűjtött tárgyakkal, termésekkel, növényekkel, képekkel az intellektuális érzelmek fejlesztésével a szem-kéz koordináció és a laterális dominancia kialakítása
- A testi képességek fejlesztése mozgásos tevékenységekkel, ügyességi- és sportjátékok feltételeinek megteremtésével
- A kreativitás fejlesztése az élmények, tapasztalatok többszöri átélésével, az esztétikai nevelés által
- A kézügyesség, az érzékelés fejlesztése játékeszközök rakosgatásával, a gyakorló játékban, az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságainak megismerése által
- A beleélő képesség és az önkifejezés fokozása, az együttműködés fejlesztése szerepjátékkal
- Az önkifejezés biztosítása konstrukciós játékkal, bonyolultabb formák, tárgyak, alkotások létrehozása
- A hangszínnel, hangerővel való bánni tudás, az artikuláció, a szókincsbővítés és kifejezőkészség fejlesztése a tevékenységek során
- A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játékszituációkban

Tartalmak:

- Szabad játék
- Gyakorló játékok
- Szimbolikus szerepjátékok
- Konstruáló játékok

- Szabály játékok
- Spontán és irányított mozgásos játéktevékenységek

Feltételek:

- Kuckók
- A kellékek kincses ládája; játéktároló kosarak
- A szerepjátékokhoz kapcsolódó félkész kellékek, öltözékek, eszközök
- Homok, víz, kavics (udvar)
- A csoport kedvenc bábja; babák, macik, plüssfigurák
- Kirakó, összerakó játékok, társas- és fejlesztő játékok
- Konstruáló játékok

Játékba integrált tapasztalatszerzés azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek tagolódnak úgy, hogy azt előtte az óvodapedagógus tudatosan tervezi.

- A gyermekek a játékba integrált tevékenységeik során szerzett tapasztalatok, élmények által tanulnak, fejlődnek; képességfejlesztésük, egyéni szükségletük figyelembevételével történik.
- A gyermek értelmi képességeinek: az érzékelésnek, az észlelésnek, az emlékezetnek, a figyelemnek, a képzeletnek, a képszerű, szemléletes gondolkodásnak a fejlesztése játékos, cselekvéses tanulással.
- Önként, spontán tanulás, megfigyelés, tapasztalatszerzés során az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás.
- Egyéni fejlesztés a probléma- és feladatmegoldás lehetőségével.
- A játékosság, a felfedeztetés, a ráébredés lehetősége a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés, rendszerezés által, a tapasztalatok bővítése, rendezése; a gyermekek életkori sajátosságának, testi-lelki állapotának, érdeklődésének, kíváncsiságának figyelembevételével.
- A gyermek reálisan ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is tudja, hogy melyek a hiányosságai, ezáltal fejlődjön önértékelése.
- Komplex testmozgással a gyerekek személyiségének fejlesztése, érzelemszabályozás, együttműködés, kommunikáció.
- Projektrendszerű tanulásszervezés (évszakprojekt).

- Az értékelés formái: simogatás, megerősítő pillantás, testközelség, gesztus, mimika, szóbeli közlés egyénileg, a csoport előtt és a szülőknek egyaránt.
- Tervezésekor mindig a kijelölt feladatokból indulunk ki. Ehhez ismernünk és figyelembe kell vennünk a:
  - helyi sajátosságokat;
  - csoport összetételét;
  - gondolkodásuk fejlettségét;
  - aktualitásokat (jeles napok, ünnepek stb.);
  - linearitás – koncentrikusság elvét;
  - komplexitást;
  - gyermekközpontúságot;
  - természetszerűséget;
  - életszerűséget;
  - hagyományokat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A gyermek ismeri:

- a játéktevékenység csoportban elfogadott szabályait;
- a játékok helyét; a játékok megóvására vonatkozó tudnivalókat.

A gyermek képes:

- önállóan, érdeklődésének megfelelő játékot választani;
- elmélyülten, állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában részt venni;
- vezetni, irányítani a szerepjátékokat;
- a játéktevékenységben együttműködni, segíteni.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- élvezettel hoz létre bonyolult építményeket, konstrukciókat;
- játéktevékenységében együttműködő, figyelmes társ.

A szervezett tanulás formái:

(A 3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas.)

Kötelező	Mozgás, mozgásos játékok Énekes játékok, gyermektánc (4-5-6-7 éveseknek)
Közvetve kötelező	Verselés, mesélés, dramatikus játék, *Bibliai történetek, csendes percek, áhítat*
Kötetlen	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének-zene A külső világ tevékeny megismerése Egyéni fejlesztések

A szervezett tanulás munkaformái:

Frontális	Mozgás, mozgásos játék Verselés, mesélés, dramatikus játék A külső világ tevékeny megismerése *Bibliai történetek* Zenés-mozgásos percek Énekes játékok, gyermektánc Futás-kocogás
Mikrocsoportos, vagy kiscsoportos	Ének-zenei készségfejlesztés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka A külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás gyermekenkénti időkeretei:

	Verselés, mesélés, dramatikus játék	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás, mozgásos játék	Bibliai történetek	A külső világ tevékeny megismerése
3-4 évesek	Heti 3x 5-10'	Heti 1x 10-15'	Heti 1x 10-15'	Heti1x 10-15'	Heti 5-10'	Heti 1x 10-15'
4-5 évesek	10-15'	15-20'	15-20'	15-20'	10-15'	15-20'
5-6-7 évesek	15-20'	30-35'	30-35'	30-35'	15-20'	30-35'

A 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete max: 35 perc

A 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete max: 45 perc

Az 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete max: 65 perc

5. 2. Verselés, mesélés, dramatikus játék

A tevékenység célja: a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeik megalapozása, elsősorban a népmesék segítségével. A magyar gyermekköltészet, népi, dajkai hagyományok megismerése. Anyanyelvi nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes, életkornak megfelelő összeállítása; a kedvelt, hagyományos formák biztosítása (verselés, mesélés, dramatizálás)
- A gyermekek anyanyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel
- Tiszta, szép beszéd; kifejező, változatos előadásmód

- A mese és a vers szeretetének megalapozása
- Esztétikai nevelés a mesék mágikussága, a csodás meseélmények, a versek zeneisége, rímeinek csengése által, valamint mesék feldolgozásával, irodalmi művészi élmény nyújtásával
- Az évszakok szépségének tudatosítása a költői képek érzelmet kifejező erejének feltárásával, a környezet megszerettetésével, a néphagyomány őrzésével
- A kisgyermekek érzelmi biztonságának, lelki nyugalmának, lelki békéjének biztosítása a mindennapi meséléssel, mondókázással, verseléssel
- A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, erkölcsi tulajdonságainak alakítgatása a mese mondanivalójával
- Fantáziájuk fejlesztése rögtönzött mesék kitalálásával, elkezdett mesék saját elképzelés szerinti befejezésével, saját mese-vers kitalálásával
- A fokozatos figyelem fejlesztése, megalapozása az egyszerű láncmesék, állatmesék segítségével
- Az emlékezet fejlesztése az auditív élményhez társuló vizuális élmény lehetőségével, az ismétlés és az élmények felelevenítésével
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése az irodalom eszközeivel; a versek, mesék, dramatikus játékok segítségével, a nyelvtanilag helyes beszéd gyakorlásával. Az artikuláció és helyes beszéddallam elsajátítása a szavak gondos, tiszta kiejtésével és az értelemszerű hangsúlyozással
- Szókincsbővítés a népköltészeti alkotások új fogalmai által

- Báb és dramatikus előadásokkal az előadói készség fejlesztése, érzelmi nevelés
- A gyermekek ismerjék meg a párbeszéd formáit, a beszédfordulatokat rövid, improvizált jelenetek bemutatásával, a mese dramatikus feldolgozásával
- A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására és az önálló versmondásra

Tartalmak:

- Mondókák, népi mondókák, rigmusok
  - Ölbeli játékok
  - Állathívogatók, altatók, kiolvasók
  - Névcsúfolók, halandzsa szövegű kiolvasók
- Közmondások, szólások, találós kérdések
- Versek: Klasszikus és mai magyar költők ritmikus, zenei hatású, játékos, humoros versei; népköltészeti ihletésű alkotások
- Mesék:
  - Népmesék
  - Folytatásos mesék; többfázisú állatmesék
  - Magyar klasszikusok meséi
  - Mai magyar írók meséi
  - Más népek irodalmi művei
  - Lírai művek
  - Meseregények; novellisztikus, realisztikus mesék
- Mondák: Magyarságunk történelmét feldolgozó mondavilág
- Saját vers és mese: A „Mi mesénk"- gyerekek által kitalált befejezéssel
- Dramatikus játékok
- Bábozás
- Mimetikus játék

Feltételek:

- Leporellók, verses-, mesés könyvek
- Színes képeskönyvek, népmese gyűjtemények
- Otthonról hozott kedvenc könyvek

- Albumok
- Zenei szignál
- Mesesarok
- Mesepárnák, - szőnyeg, - fotel
- Gyertyagyújtás
- Hívóképek
- Bábok
- A mesedramatizálás, a dramatikus játék kellékei

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A gyermek ismeri:

- a nevelési évben hallott mondókákat, verseket, meséket;
- a mesélés, bábozás, dramatikus játékok szokásait.

A gyermek képes:

- a hívóképek alapján felidézni az ismert verseket, rigmusokat, meséket;
- figyelmesen mesét hallgatni;
- meséket, történeteket kitalálni, megjeleníteni, kifejezni;
- aktívan, cselekvően részt venni a mesefeldolgozásban;
- az átváltozás eszközeit, díszleteit, játékeszközöket használni.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- örömmel versel, mesél, dramatizál;
- várja, igényli a mesehallgatást;
- szívesen, önállóan elmondja a verseket rendezvényeken;
- szereti a könyveket, értékének megfelelően bánik vele.

A népmesék erkölcsi mondanivalói esetenként megerősítik a bibliai tanításokat. Az utalásoknál határt kell húznunk a Biblia valóságos történetei és a mese szórakoztató, fantáziáló mivolta között.

5. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, zenehallgatás

A tevékenység célja:

Közös éneklés, közös énekes játék örömének megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, művészi, esztétikai fogékonysága. A nemzeti, egyházi, népi kultúránk megőrzése. Zenei anyanyelvük megalapozása a gyakori zenei élmények nyújtásával. Művészi fogékonyságuk fejlesztése a zenehallgatási lehetőségek – az élő előadás, az emberi hang és hangszeres játék, valamint az igényesen kiválasztott hangfelvételek által. Nyelvi képességük fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal. ***Keresztyén szellemiség megjelenik a zenei nevelésen keresztül is.***

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása
- Megtervezhető, hagyományos zenei tartalmak biztosítása
- A gyerekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal
- Az éneklés, zenélés legyen a mindennapi tevékenység része, a felnőtt minta spontán utánzásával
- Kötetlen, kötött és mikrocsoportos munkaformával a differenciált fejlesztés biztosítása
- A gyermekek nevét, jelét énekelve, hívogassa őket közös játékba, tevékenységbe!
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak (kötött – énekes játék, kötetlen – ének-zenei képességfejlesztés) biztosításával a gyermekek sikerélményhez juttatása
- Anyanyelvi nevelés a zenei alapfogalmak megismertetésével
- A halk, hangos beszéd mondókában, éneklésben; a csend, a környezet hangjai, egymás hangjának és a dallamjátszó hangszerek hangszínének megfigyelése
- Az egyenletes lüktetés érzékeltetése különböző játékos mozdulatokkal
- Ritmusérzékük fejlesztése sokféle ritmuseszköz használatával
- A kiolvasókkal a döntési képesség fejlesztése, amelyet különböző élethelyzetekben is alkalmazhatnak a gyermekek
- A mozdulatok kitalálásával a kreativitás, az önkifejezés lehetőségének biztosítása

- A csigavonalas, hullámvonalas, szerepcserére épülő játékokkal mozgáskoordináció és tér-formaérzék fejlesztése
- Az „anyáskodó" szerep erősítése a kisebbekkel átélt ölbeli játékokkal
- A tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élménnyel a szeretetkapcsolat, a biztonságérzet kialakítása
- Az áhítatos, elálló lélegzettel hallgatott zenebefogadás igényének kialakítása minél több zenei élmény közvetítésével
- Az önállóság és az éneklési készség fejlesztése a gátlások leküzdése érdekében az egyenkénti éneklés lehetőségének biztosításával
- A tanult mondókák, dalok szimbólumaival emlékeznek a tanult dalokra, és lehetőséget adnak a felidézésre, ismétlésre, az élmények felelevenítésére, a tudatos felidézés fejlesztésére
- A szabálytudat fejlesztése a párcsere, a kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékok, a gyermektánc gyakorlásával
- A zenei formaérzék és alkotókészség fejlesztése különböző mozgással kísért motívumok érzékelésével
- A kreativitás fejlesztése a próbálgatással, néhány hangból álló motívum kitalálásával vagy egyszerű gyermekdalok megszólaltatásával
- Az érzelmi nevelés megvalósítása az énekes játékok, az igazi katarzis átélésével, az önfeledt, élmény-teli játékkal
- Művészeti élmény biztosítása az évszak koncert programjával, amely lehetőséget ad a kortárs és klasszikus zeneművekkel való találkozásra
- A helyes artikuláció, a szavak szép, pontos kiejtésének fejlesztése a lelassított mondókák, énekek ismételgetése segítségével
- A nyelv kifejezőerejének, szépségének megéreztetése a mondókák, énekek szövegének, hanglejtésének, hangsúlyának, ritmusának, hangerejének utánzásával
- A magán- és mássalhangzók pontos képzésének, kiejtésének megerősítése az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklésével
- A szókincs bővítése a sokféle énekes játékkal.

Tartalmak:

- Mondókák
- Gyermekdalok
- Énekes népi játékok:
  - Ölbeli játékok, arc-, kéz-, ujj- és lovagoltató játék
  - Pentaton jellegű dúr hexacord hangkészletű énekes játékok
  - Szerepcserés és párválasztó, sorgyarapító-fogyó játékok
- Tánc:
  - Tánclépések
  - Forgás
  - Oldalazó lépések
  - Sarokkoppantó
  - Szökkenések, ridázás stb.
  - Páros tánclépések
  - Egyenletes járás (hullámvonal, csigavonal)
- Zenei képességfejlesztő játékok:
  - Egyenletes lüktetés érzékeltetése
  - Negyed, nyolcad ritmusképek, szinkópa érzékeltetése
  - Tempóváltoztatás
  - Dallambújtatás
  - Hangszínfelismerés
- Zenehallgatás:
  - Énekelt népdalok
  - A rokon és más népek dalai
  - Altatódalok
  - Kortárs zenei alkotások
  - Klasszikus zenei alkotások
- Évszaki 20 perces rövid hangversenyek

Feltételek:

- Gazdagon felszerelt „zene-sarok"
- Népi ritmuseszköz
- A tanult mondókák, gyermekjátékok szimbólumai, hívóképek
- A hely, idő, levegő biztosítása az egész nap folyamán
- Hangszerek (dob, cintányér, triangulum, metallofon minden csoportban),
- Egyéb ritmus- és zenei eszközök

- Fejdíszek, jelmezek, bábok
- Hangvilla (minden csoportban)
- Audio eszközök – minden csoportban
- CD- k, kazetták, video-felvételek és lejátszó eszközök

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A gyermek ismeri:

- a nevelési évben hallott mondókákat, népi énekes játékokat;
- az egyenletes lüktetés, dalritmus, motívumhangsúly érzékeltetésének csoportban alkalmazott formáit;
- Ismer néphagyományokat, azokhoz kapcsolódó szokásokat.

A gyermek képes:

- az énekes játékot lendületesen, harmonikus mozdulatokkal játszani;
- gátlások nélkül, egyedül énekelni;
- zenét elmélyülten hallgatni;
- a zenei fogalompárokat megkülönböztetni;
- az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát és a motívum hangsúlyát összekapcsolni;

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- szívesen énekel egyedül és kisebb csoportokban társaival;
- szereti és élvezi a mikrocsoportos zenei képességfejlesztő játékokat, élvezettel játszik énekes játékokat.
- ***Megkülönböztetik az egyházi éneket a népi énekektől***

5. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja: a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése, a gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. Az ovi-galéria programjával lehetőségadás a műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal való találkozásra, amely művészeti élményt nyújt gyerekeknek, szülőknek egyaránt.

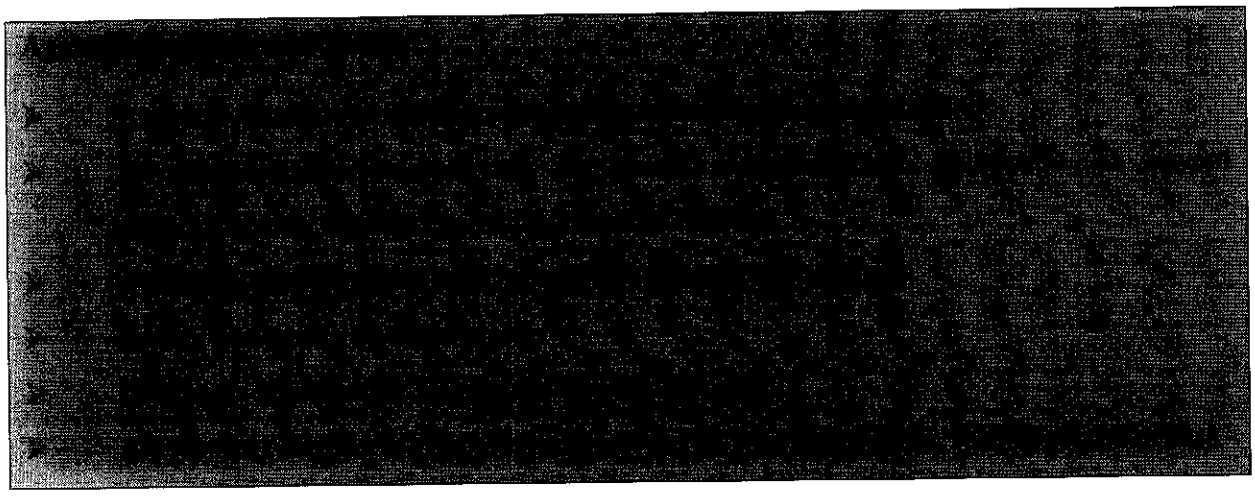

- A vizuális tevékenységekben (pl. rajzolás, festés, gyurmázás barkácsolás, tépés, szövés, fonás, vágás, ragasztás stb.) olyan játékos tevékenység, melyben nem a produktum, hanem a tevékenység öröme a cél
- Fontos, hogy a csoportszobák környezetükkel hozzájáruljanak a gyermekek esztétikai ízlésformálásához, ezért a díszítésükben természetes anyagokat használunk fel, melyek követik az évszakok és az ünnepek hangulati változásait.
- A több napon át tartó építés lehetőségének biztosítása
- Az alkotási kedv, az önkifejezés fejlesztése a különböző technikák megismertetésével, a szükséges eszközök és a megfelelő légkör biztosításával
- A finommotorika fejlesztése
- Az eszközök biztonságos használatának megismerése
- Az önbizalom, az önértékelés fejlesztése a javítás lehetőségének biztosításával
- A gyermekek képalakító készségeinek megindítása a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendezésével
- A fantázia, a kreativitás fejlesztése az érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztással, az egyéni élmények megélésének lehetőségével

- A térlátás fejlesztése az emberábrázolás, a környezet, a tárgyak, a cselekvések saját elképzelés alapján történő megjelenítésével
- A kompozíciós képesség fejlesztése a gazdag formákkal, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokkal, a rajzok finomabb kidolgozásával
- Az érzékelés, észlelés fejlesztése az anyagok alakíthatóságával, ismerkedéssel: nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva
- A gyermek aktivitásának fejlesztése az eszközök előkészítésével, tisztán tartásával, elrakásával
- Az együttműködési képesség fejlesztése a képalkotások során, a többszöri közös kompozíció alkotásával
- Az önállóság fejlesztése az anyagok, eszközök, az alkotó tevékenységek előkészítésében,
- Az érzelmi kötődések alakítása a környezetalakítói, megtervezői, díszítő munkába való bevonással
- Erkölcsi, esztétikai érzelmek fejlesztése önmaguk és a társaik produktumának megbecsülésével, elismerésével
- Érzelmi nevelés az ajándékozás örömének átélésével
- Anyanyelvi fejlesztés az ízlésformáló, szemet gyönyörködtető beszélgető hely biztosításával, az alkotásokról való beszélgetés lehetőségével
- A személyiség fejlesztése az érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia- és élményviláguk megjelenítésével
- A tehetséges gyermekeknek bemutatkozási lehetőség biztosítása rajzpályázatokon

Tartalmak:

- Rajzolás
- Festés
- Mintázás
- Plasztikai munkák
- Szövés-fonás
- Batikolás
- Újrahasznosítás, kreatív alkotás
- Origami
- Építés
- Nemezelés
- Alkalmi ajándéktárgy-készítés
- A kézimunka egyéb fajtái

- A műalkotással, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés

Feltételek:

- Megfelelő hely, „rajzolás-festés-mintázás-kézimunka sarok" kialakítása
- Munkaasztal lehetőség szerint 6 gyermek elhelyezéséhez
- Elegendő idő
- Változatos, minőségben megfelelő eszközök (praktikum, célszerűség és esztétikum)
- Tároló hely: munkák elhelyezésére, alkotóeszközöknek
- Gyermekek alkotásait bemutató minigaléria
- Évszakonként megrendezett ovigaléria

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermek ismeri:

- a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeit, technikáit;
- a tevékenység szokás- és szabályrendszerét;
- eszközök rendeltetésszerű használatát és gondozását.

A gyermek képes:

- megjeleníteni élményeit, tapasztalatait, elképzeléseit;
- részletező, formagazdag, színeket alkalmazó kép, és plasztikai alkotásra;
- elemezni, értékelni az alkotásokat ízlése szerint;
- korának megfelelő emberábrázolása;
- a mozgást rajzaiban érzékeltetni
- a különböző technikák alkalmazására és ötvözésére.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- alkotásaihoz ragaszkodik;
- szívesen alkot, működik együtt;
- gyönyörködni tud saját és mások alkotásaiban, a természet szépségében.
- *Készetetést éreznek arra, hogy templomi vagy bibliai eseményt is ábrázoljanak.*

5. 5. A mozgás, mozgásos játékok

A tevékenység célja: a gyermekek természetes, harmonikus egészségfejlesztő mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában, mozgásszükségletük kielégítése; esztétikus, összerendezett mozdulataiknak fejlesztése. Tájékozódásuknak, alkalmazkodó képességüknek, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve. A gyermekek pszichomotoros készségének és képességének alakítása a mozgásos játékokkal, feladatokkal.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében
- Korosztálynak megfelelő mozgásfejlesztő játékok összeállítása
- Szabad mozgás lehetőségének biztosítása a délelőtti és délutáni udvari játék és séta során
- Az irányított mozgásos tevékenység megszervezése mindhárom korosztálynak heti 1 alkalommal különböző időkerettel
- Mintaadás és igényesség a tevékenység során
- Segítségadás, bíztatás
- A játékosság és a gyakorlás lehetőségének biztosítása
- A mindennapi testedzés, kocogás, futás, biztosítása
- „Zenés, mozgásos percek" megszervezése korcsoportonként különböző időkeretben zenére, hetente legalább kétszer

- A gyermekek mozgásszükségletének kielégítése tér és mozgásfejlesztő eszközök által, a szabad mozgás zavartalan gyakorlásának biztosításával
- A gyermekek esztétikus, összerendezett, harmonikus mozgásának, mozdulatainak fejlesztése a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlásával
- A tájékozódás, az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb, mozgás-koordináció differenciálódásának fejlesztése változatos mozgásformák gyakorlásával, játékokkal
- Az alkalmazkodó képesség fejlesztése, szabálykövetés, együttműködés, társra figyelés a szabályjátékok gyakorlati alkalmazásával

- A személyiség akarati tényezőinek (pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás) fejlesztése a fejlettség szerinti differenciált terheléssel
- A siker, a kudarctűrő képesség alakítása a sorverseny, a váltóverseny, versenyfutás során
- A döntési képesség fejlesztése a futás mennyiségének a gyermekek általi szabad meghatározásával,
- A rövidtávú memória fejlesztése, szövegértés fokozása utasítás és szóbeli leírás után történő feladatvégzéssel
- A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges mozgásos tevékenységek, játékok rendszeres alkalmazásával erő- és állóképesség, teherbíró képesség, helyes testtartás, egészséges életmód biztosítása

Tartalmak:

- Járás, futás, kúszás, mászás, csúszás
- Dobás, labdagyakorlatok
- Támaszgyakorlatok
- Talajtorna elemei
- Egyensúlyozó játékok
- Ugrásgyakorlatok
- Spontán játékok
- Szabályjátékok
- Versenyjátékok
- Ritmikus gyakorlatok, tánc; zenés, mozgásos percek
- Alakzatok, térformák
- Kocogás, futás

Feltételek:

- Megfelelő hely: tornaterem, csoportszoba
- Többféle kéziszer
- Bordásfal
- Szivacs-szőnyeg
- Pad, zsámoly
- Kötél
- Magasugró léc, - állvány
- Egyensúly-játékok
- Térbeli mozgásfejlesztő eszközök
- Tornafelszerelés: tornacipő, egyenpóló

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A gyermek ismeri:

- az irányokat;
- a mozgástevékenység szokás- és szabályrendszerét.

A gyermek képes:

- térben tájékozódni,
- harmonikusan, összerendezett ütemtartással járni;
- a zenés gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan, jó testtartással végezni;
- kitartóan kocogni, futni, jól koordinált futómozgással;
- egyensúlyozni (nyitott, csukott szemmel);
- csúszni, kúszni, mászni a különböző szereken;
- helyben labdát vezetni;
- labdát elkapni, távolra és célba dobni;
- kooperatív mozgásos játékra;

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.

5. 6. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja: A gyermek, miközben felfedezi környezetét, jusson olyan tapasztalatok birtokába, amelyek kompetenssé teszik a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz. Ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, jeles ünnepek, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit. A szűkebb és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának alakítása az emberi, tárgyi, a természet értékei iránt, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését, tiszteletben tartását. Váljon igényévé a környezettudatos magatartásforma. Globálisan gondolkodni — lokálisan cselekednil – alapelv érvényesüljön. A környezet megszerettetése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása. A gyermekek elemi ismeretének alakítása önmagukról (énképfejlődés, én tudat) és környezetükről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témák összeállítása, melyet természetes helyzetben, sokféle összefüggésben megvizsgálhatnak, felfedezhetnek a környeztük megszerettetése, megbecsülése és kötődésük mélyítése érdekében.
- A **felfedezéses tanulás** biztosítása közvetlen tapasztalatok, élmények, lehetőségek által, a gyermek természetes kíváncsiságára és érdeklődésére alapozva, környezettudatos magatartásformájuk megalapozása, alakítása.
- A belső motiváció felkeltésével, az önálló tanulás megalapozása a tapasztalatok, felfedeztető tevékenységek többszöri átélésével

- Differenciált szervezeti formák megteremtése a közvetlen élmény, tapasztalat és ismeretszerzésre, a gyermekek közötti együttműködés és kommunikációs készségének eredményesebb fejlesztésére
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- Mutassa be a korszerű eszközök helyes használatát, lehetőségeit a napi tevékenységekben
- Tapasztalat- és élményszerző séták, kirándulások megszervezése

- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. Tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos megbeszélése, gondolataik, érzelmeik, kívánságaik, észrevételeik közlése
- A nevelés hatékony megvalósítását segítő szemléletmód, módszertani kultúra széleskörű alkalmazása (élménypedagógia, projektpedagógia) megfelelő eszközrendszerrel
- A szelektív hulladékgyűjtés biztosítása, folyamat megismertetése, gyakorlása
- A megszólítás, a véleménynyilvánítás, a szándékok, a döntés kifejezése, pl. kérés, tudakozódás, üzenetközvetítés valós élethelyzetek biztosításával
- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása
- A kognitív kompetenciák fejlesztése, az én tudat, a jövőkép gondozása, az érzelmi és értelmi nevelés fejlesztése
- A gondolkodás fejlesztéséhez a gyermekek környezetéből emelje ki a tájékozódás, az ismeretszerzés közvetlenül érzékelhető elemeit
- A gondolkodási műveletek fejlesztése a természet kincseivel végzett tevékenységek és a hasznosításuk során
- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása: alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemléletük
- Komplex tevékenységek szervezése: Bibliaismereti témák, énekek, versek mesék összekapcsolása
- Nemzeti kultúránk megszerettetése

Tartalmak:

- Az óvoda és az óvodában dolgozó felnőttek megismerése, megszeretése,
- Az óvoda utcája (épületei, stb.), az ott található intézmények, az utcában élő állatok, növények megismerése,
- Városunk nevezetességeinek, jelentősebb műalkotásainak megismerése,
- Múzeumpedagógiai foglalkozásokon való részvétel.
- Az évszakok, az időjárás összefüggéseinek felismerése (szépsége, színei, jelenségei, növényeinek változásai). Az évszakokra jellemző képek gyűjtése, albumba rendezése.

- A természet kincseinek gyűjtése, (amelyeket már elengedett. Pl.: termések, levelek, kavicsok...)
- Egészséghét rendezése (csoport és/vagy óvodai szinten) Fogyasztói, táplálkozási, élelmiszerhigiéniai szokások alakítása
- A család tagjainak ismerete
- A felnőttek munkájának, munkahelyének megismerése
- Háziállatok, ház körül élő állatok, vadon élő állatok, madarak, rovarok, bogarak megismerése, védelme.
- Csíráztatás, hajtatás, rügyeztetés végzése, ültetés, dugványozás, növényápolási feladatok, kisállatgondozás végzése
- A gyalogos, kerékpáros közlekedés szabályainak elsajátítása
- Veteményes kert gondozása
- Helyi piac megismerése, tudatos fogyasztó és vásárlóvá nevelés.
- Ételkészítési ismeretekre nevelés.
- Kísérletek
- Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás: „hulladék nem szemét", komposztálás
- Szárazföldi, vízi, légi járművek és a közlekedés szabályainak megismerése
- Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés: a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok. Matematikai szókincs elsajátítása.
- Az energiatakarékosság szem előtt tartása, gyakorlása
- Zöld jeles napok ünneplése

Feltételek:

- Vitamin-, zöldség és gyümölcsnap
- Részvétel városi rendezvényeken
- Partnerkapcsolatok kialakítása, fenntartása.
- Gyermekek nevelése, fejlesztése egyéni képességükhöz és fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód.
- Élményszerző kirándulások, séták.
- A csoportok egyéni hagyományai, tevékenységei a csoportnaplóban jelennek meg.
- Tárgyi feltételek:
    - A természet kincseit őrző sarok, élősarok a csoportszobákban, előtérben.

- Földgömb, csipeszek, nagyítók, mikroszkóp, bogárvizsgáló (csoportonként)
- Virágos- és veteményeskert.
- Megértést segítő makettek, modellek.
- Az évszakokat, időjárást bemutató jeltáblák
- Madáretető -itató, madárodú (csoportonként)
- Kerti szerszámok (elegendő mennyiségű, nagyságú)
- Albumok az évszakokról gyűjtött képekből
- Környezeti témákkal foglalkozó könyvek gyűjteménye
- IKT eszközök
- Szelektív hulladékgyűjtésre alkalmas tárolók
- A szülőföldet, nemzeti értékeinket bemutató albumok

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A gyermek ismeri:

- azokat a magatartási formákat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- testét: főbb testrészeit és azok funkcióját
- a közlekedési szabályokat;
- önmagára vonatkozó adatokat
- mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli formákat, relációkat
- a magyar kulturális értékeket, alkotásokat, tárgyakat (HUNGARIKUMOK).

A gyermek képes:

- különbséget tenni az évszakok, napszakok között;
- számlálni legalább 10-ig,
- halmazokat képezni
- az alapvető viselkedési szabályokat betartani, a sétákon is alkalmazni.
- megnevezni, megkülönböztetni a házi és vadonélő állatokat, növényeket

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- szereteti a környezetét, érdeklődő, szívesen beszélget, kérdez, gyönyörködik a szépségében;
- törekszik azoknak a magatartási formáknak, szokásoknak betartására, amelyek a környezete védelméhez szükségesek

5. 7. A keresztyéni hitre való nevelés

A Biblia tanítását alapul véve a Föld és a világ Isten teremtménye. Valljuk, hogy a gyermek és adottságai Isten ajándéka. Felelősséggel vállaljuk a gyermekek nevelésével és fejlesztésével járó feladatokat, hitre ébresztgetve őket. Lehetőségünk van Isten Igéjének képviseletére, a társadalom megszólítására a gyerekek által, és arra, hogy mi magunk is megszólíthatóvá váljunk a körülöttünk élők számára. Nevelőmunkánk során szem előtt tartjuk a Biblia tanításait, és a Református Óvodai Keretprogram elveit.

Célunk és feladatunk a legfontosabb és legértékesebb emberi tulajdonságok megalapozása:

- másokat toleráló magatartás
- megértés, azonosulás, türelem
- az egyéni szükségletek felismerése, és az érvényesítést szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alakítson ki a gyermekben olyan Isten képet, aki szeret, gondoskodik rólunk, megőriz minket minden körülmények között
- Támaszkodjon a spontán gyermeki érdeklődésre
- Missziós tevékenység
- Nevelőmunkájába a keresztyéntanítás terjedjen ki érzelmi-, értelmi és a közösségi életre.

Református ünnepeink:

- A reformáció ünnepe (október 31.)
- Adventi időszak, Karácsony
- Virágvasárnap
- Húsvét
- Áldozócsütörtök
- Pünkösd

A keresztyén szellemiség érvényesülése a nevelés tartalmában:

1. **Bibliai történetek**

Célunk Isten Igéjének megismertetése, a gyermekek érdeklődésének felkeltése a Biblia iránt.

Feladataink:

- A történetek gondos kiválasztása, feldolgozása a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét, csoportja aktuális problémáit, eredményeit és az ünnepek aktualitását figyelembe véve.
- A történeteket kifejező előadásmóddal keltsük életre
- A szemléltető eszközök igényesek legyenek.
- Adjunk lehetőséget a hallottak ábrázolására, dramatizálására.
- A bibliai történetek után nem szükséges tanulságot megfogalmaznunk.

A történet kiválasztásának alapvető kritériumai:

- Pozitív érzelmi töltetű történetek közül válasszunk.
- Mindig Isten gondoskodó szeretetét emeljük ki, ne térjünk el az Ige valódi üzenetétől.
- Fontos, hogy a bibliai történeteket különböztessük meg a mesétől.

2. **Gyermekáhítatok:**

Feladatunk, hogy a gyermekeket megtanítsuk imádkozni, elcsendesedni.

- Eleinte kötött imádságokkal kezdjük (étkezések előtti-, utáni, napkezdő-, és hálaadó-, lefekvés előtti ima stb.) Fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket, hogy ők is imádkozhatnak saját szavaikkal (előzőekben saját szavainkkal elmondott imáinkkal adjunk nekik példát, mintát).
- Ismertessük fel, hogy minden nap van miért hálát adni.
- Az áhítatok rövidek, tartalmát a csoportban élő korosztályhoz igazítjuk, belsőséges hangulatát énekléssel is fokozhatjuk.
- Az áhítatok jó alkalmat adnak arra is, hogy beszélgessen közösen az egész csoport és az egyéni kívánságok, bánatok, örömök kiderülhessenek.

- Az imádságot ne erőszakoljuk ki, várjuk meg míg szívből fakad. Kezdetben azt is meg kell szokniuk, hogy az imádság szent dolog, olyankor ne figyeljenek másra.
- A gyermekek születésnapján és a szervezett alkalmakon is imádkozunk.

Feltételek:

- Evangéliumi témájú történetek
- Felnőtt Biblia
- Gyermek Bibliák (többféle)
- Református énekeskönyv
- Gyermek énekeskönyvek (többféle)
- Hívóképek a bibliai történetekhez

3. A zenei nevelés helye a keresztyén nevelésben

A különböző tevékenységi formákhoz szorosan kapcsolhatunk egy-egy éneket és a csoportszokások szintjére emelhetjük a dalokat. **Lehetnek** áhítatra hívogató-, napkezdő-, lecsendesítő-, imádság előtti- és utáni-, elalvás előtti-, születés és névnapi (ünnepi és köszöntő) énekek

Az óvodapedagógus feladatai (a keresztyén énekek kiválasztásánál)

Énekelni mindig lehet, amikor arra belső indíttatást érez az óvónő, de fontos, hogy a keresztyén énekek tanítását ne keverjük össze a népi gyerekdalokkal, a kötött ének foglalkozásokkal, hanem arra külön alkalmat teremtsünk.

Olyan énekeket válasszon:

- ami érthető szövegű, viszonylag rövid,
- ha lehet, kapcsolódjon bibliai történetekhez,
- alkalmazkodjon az ünnepek aktualitásához,
- dallama szép és értékes legyen, szolgálja a zenei ízlés alakítását,
- lehetőleg a református zenei anyanyelvet használja fel (genfi zsoltárok XVI-XVII. századi ref. magyar énekek közül válasszon),
- feleljen meg a gyermekek hangterjedelmének, énektechnikai követelményének.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A gyermek ismeri:

- keresztyén erkölcsi magatartás néhány jellemzőit;
- egyházi énekeket, imádságokat;
- egyházi jelképeket (templomunk, Biblia, énekeskönyv...).

A gyermek képes:

- egyedül imádkozni;
- egy-egy Bibliai történetet hívókép alapján feleleveníteni;
- tanulságokat levonni;

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- szívesen hallgat történeteket, beszélget róluk;
- szívesen énekel egyházi énekeket önállóan;
- korosztálynak megfelelő Istenkép kialakult.

5. 8. Munkajellegű tevékenységek

A tevékenység célja: A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a gyermeki munka megszerettetésével olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. Célunk a gyermekek együttműködésének, szervezőképességének fejlesztése, a saját és mások elismerésére való nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételeinek biztosítása
- Tudatos pedagógiai szervezés, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelés
- A munkaeszközök használatának megtanítása
- Segítő, buzdító, megerősítő mintaadó szerep
- Fokozatosság – a felelősségi körök és feladattartalmak fejlettség szerinti gazdagításával

- A munkajellegű tevékenységek során tapasztalatgyűjtés a környező világról, környezetükről, *a teremtett világ szépségeiről*
- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása
- Énkép alakítása saját erősségeinek, gyengeségeinek megismerésével a tevékenységek végzése során. Az énkép fejlesztése az önállóság, az eszközök, fogások s azok sorrendiségének megismerésével
- A gyermekek együttműködésének, szervező képességének fejlesztése a kisebbek segítésével és a munkamegosztással
- Az önmagukért, majd a közösségért végzett munka jellegű tevékenység örömének megéreztetésével erkölcsi nevelés a játékból kibontakoztatott tevékenységek során
- Az erkölcsi, intellektuális érzelmek megalapozása a munka örömének, a célért vállalt erőfeszítés szépségének, nehézségének megélésével
- Pozitív viszony kialakítása a rendszeres munkavégzéshez, a gyakorlás, a hibajavítás lehetőségével
- A környezettudatos magatartás megalapozása a munkaeszközök használatának megtanulásával, a munkajellegű tevékenységek szokásrendjével és a balesetek lehetőségeinek megismertetésével

- Szókincsbővítés a munka jellegű tevékenység bevezetésekor ismertetett eszközök és munkafolyamatok megnevezésével

Tartalmak:

- A növények gondozása
- Az élősarok gondozása
- Kerti munka: virágoskertek, veteményeskertek gondozása
- Naposi munka a csoportban
- Önkiszolgálás
- Sütés, édességek, vitaminsaláták készítése
- Környezetszépítő munka; játéktisztítás
- Ajándékkészítés
- Egyéb egyéni megbízások

Feltételek:

- Virágoskert, veteményes kert kialakítása, gondozása
- Kerti szerszámok: locsoló, seprű, gereblye
- A napossághoz kapcsolódó eszközök
- Madáretető, odú

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A gyermek ismeri:

- a munkajellegű feladatokhoz szükséges eszközöket, és azok használati módját;
- a munkafolyamatokat, és azok szabályait.

A gyermek képes:

- az önkiszolgáló teendőit önállóan elvégezni;
- közösen, kooperatívan dolgozni párban és mikrocsoportokban;
- az egyéni megbízatásokat felelősségteljesen teljesíteni;
- közreműködni a növények és állatok igényes gondozásában.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- örömmel dolgozik társaival;
- szívesen teljesíti kötelességeit;
- munkafolyamatokban szívesen segít a rászoruló társainak.

5. 9. Fejlődési ütemükben eltérő gyermekek nevelése

Célunk, hogy a nevelési programunkban foglaltak és az eltérő fejlődési ütemű gyermekek igényei, a velük szembeni elvárásokkal összhangba kerüljenek. Olyan egyéni fejlesztési rendszert biztosítósítása, és működtetése a cél, amely nem terheli le a gyermekeket, fejlődésüket folyamatosan nyomon követi, és az egyéni fejlesztési terv alapján biztosítja a program napirendjében a fejlesztési lehetőségek időkereteit.

A különleges bánásmód: 2011. évi CXC. Törvény a nemzeti köznevelésről 4§ 13. kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, SNI
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, BTM
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló
- tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,

5.9.1. Sajátos nevelési igényű, részképesség problémával, logopédiai eltérésekkel, szociális hátrányokkal, egészségügyi problémákkal küzdő gyermekek nevelés

Fejlesztésük speciálisan képzett szakember közreműködését igényli (pszichológus, fejlesztőpedagógus stb.) Megkülönböztetett ellátást, különleges gondozást igényelnek.

Feladataink:

- Az eltérő ütemben fejlődő gyermekek elmaradásának mértékét szakemberek segítségével állapítjuk meg.
- Differenciált, személyre szabott bánásmóddal segítjük képességeik kibontakozását.
- Helyi sajátosságainknak megfelelően egyházi fenntartású intézményként, a fenntartó által biztosított fejlesztőpedagógus, utazó gyógypedagógus, logopédus igénybevételére van lehetőségünk – szükséges, illetve speciális esetekben.
- A szülőket a gyermekek fejlődésével kapcsolatban tájékoztatjuk, szükség esetén a Szakszolgálatok, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő Központ, Gyermekjóléti Szolgálat segítségét ajánljuk fel.

5.9.2. Tehetségígéretek azonosítása, gondozása

Óvodánk elkötelezett a tehetséggondozás megvalósítására, annak kidolgozására. Az óvodapedagógusok 3-5 éves korban megfigyelik a csoportjukba járó gyermekeket (→ adottságaik, érdeklődésük). Az így szerzett tapasztalataik alapján a különböző tevékenységi területeken kiemelkedő teljesítményt nyújtókkal differenciáltan foglalkoznak. A saját csoporton belül minden óvónőnek kiemelt feladata a tehetséggondozás. A felfedezett tehetségígéretek, „tehetségek" adottságait a szülőkkel közösen gondozni, támogatni kell, hogy ne vesszen el egyetlen érték sem.

Nevelőtestületünk fontosnak tartja a tehetség-ígéretek felkutatását, a megfelelő feltételek biztosítása mellett a tehetséggondozó műhelyek működtetését, a beválogatott gyermekek képességeinek megerősítését, fejlesztését, fokozását.

A tehetséggondozás elvei az óvodánkban

- Valljuk, hogy a tehetségígéreteket gondozó rendszerünk kidolgozása biztosítja a hosszú távú működést;
- A gyermekek fejlődésének nyomonkövetése, rögzítése a Gyermektükörben megfelelően készíti elő a beválogatás lehetőségét a tehetségígéreteket gondozó műhelyekbe;
- Az egyéni képességek figyelembe vételével – a kidolgozott „beválogatási"-szempontsor alapján – ajánljuk fel a részvételt a tehetségígéreteket gondozó műhelyekben a nagycsoportos gyermekeink részére;
- Dokumentumokkal mérjük, vizsgáljuk a tehetségígéreteket gondozó műhelyek hatékonyságát;
- Kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel, a családokkal a műhelymunka megvalósítása során;
- Az intézményi lehetőségeket figyelembe véve külön elismerési lehetőségeket biztosítunk a tehetségígéreteket gondozó műhelyeket vezető óvodapedagógus kollégák részére.

A tehetséggondozási célunk:

- Felkutassuk, felfedezzük a nagycsoportos korú tehetségígéreteket, segítsük tehetségük kibontakozását,
- Különböző tehetségígéreteket gondozó műhelyeket (TGM) hozzunk létre, a működés során kiemelten figyeljünk az értékek megőrzésére.

A tehetségígéretek gondozásának tartalma az óvodában

- Személyi feltételek:
  - szakmai képesítések megszerzésének felvállalása, arra való ösztönzés
  - a lehetséges TGM vezetési időszak tervezése, ütemezése
- Tárgyi feltételek:
  - a TGM elkülönített helyiségeinek biztosítása
  - a tevékenykedtetéshez szükséges eszközök biztosítása
  - a megfelelő kommunikáció biztosításához tájékoztató tábla, kiállító polcok, fényképezőgép, videokamera biztosítása

A tehetségígéretek gondozásához szükséges kapcsolatok kialakításának, működtetésének feladatai:

- a nevelőtestület tagjainak kölcsönös együttműködése
- a pedagógiai munkát segítő kollégákkal történő együttműködés
- a TGM tevékenységében résztvevő gyermekek szüleivel kommunikáció, kapcsolat

Elvárt eredményeink a tehetségígéretek gondozásban:

Sikeresnek tekintjük a megvalósított műhelymunkákat

- ha a gyermekek élményként élik meg a kreatív, gazdag, megszokottól eltérő tevékenységeiket;
- ha a megvalósulás során az óvodában dolgozó felnőttek magatartása támogató, együttműködő;
- ha a szülők teljes támogatását kapjuk meg a működtetés során

6. GYERMEKVÉDELMI MUNKA AZ ÓVODÁBAN

Hitünk szerint a gyermeknevelés feladatát a családok kapták Istentől. Így a család számunkra olyan, amit óvni és védeni kell. Ebben segítségünkre van a református egyház, melynek felvállalt feladata, hogy a családok és a nevelési intézmények mellett álljon.

A gyermekvédelem célja: elsődleges a felmérés, a problémahelyzet regisztrálása, a prevenció.

Tartalmazza: az egyéni sorsokkal való törődést, azoknak a körülményeknek a feltárását, amelyek hátrányosan befolyásolhatják és/vagy veszélyeztethetik az óvodába járó gyermekek családját és/vagy magát a gyermeket. A gyermekvédelmi feladatok megszervezése, ellátása az igazgató felelősségi körébe tartozik. A gyermekvédelmi munka a nevelő-oktató munka szerves része, feladata minden óvodapedagógusnak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A szülőkkel való közvetlen kapcsolattartás, együttműködés (szülői értekezletek, fogadóórák, napi találkozások)
- A gyermekek védelme, fejlesztése, hátrányos és/vagy veszélyeztetett helyzetének lehetőségeink szerinti enyhítése
- A gyermekvédelmi felelős segítése a problémák feltárásában és megoldásában

A **prevenció** és a kapcsolatfelvétel (szülővel, szakszolgálatokkal) a pedagógus kiemelt feladatai közé tartozik. A megelőző tevékenység annál eredményesebb, minél jobban együttműködnek az érintett felnőttek.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Az óvónőkkel való folyamatos kapcsolattartás, velük együtt végzett családlátogatás szükség esetén, szociális támogatás igénylése rászorultság esetén
- Külső szakemberekkel, intézményekkel való kapcsolattartás: Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság, Kecskeméti Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, Gyámügy, Gyermek- és Ifjúságvédelmi Iroda, az óvoda orvosa és védőnője, Máltai Szeretetszolgálat
- Évenként beszámoló készítése az intézményvezetőnek

Szakemberek – pedagógusok – szülők→ együtt a gyermekekért

7. A PARTNERKAPCSOLATOK INTÉZMÉNYI RENDSZERE ÉS MŰKÖDÉSE

7. 1. Közvetlen partnereink: az óvoda és a család

Gyermekeink nevelése főleg a családok joga és kötelessége; a mi fejlesztő munkánk csak kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik ebben a folyamatban.

Fő célunk: Az óvodai élet keretében – *a keresztyéni értékrendet képviselve* – a szülőkkel való együttnevelés és szoros partneri kapcsolat során - a művészeti nevelés sokoldalú lehetőségeinek kihasználásával – korrekt, partneri együttműködés a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Óvodai nevelőmunkánk a családi nevelésre épül. Az óvoda valamennyi dolgozója előítéletektől mentesen közeledik minden családhoz, elfogadó, megértő, a gyermek szüleinek kijáró megbecsülést kifejező magatartásával. Nevelőmunkánk alapját a személyes kötődésen nyugvó gyermek-óvónő kapcsolat adja. **Feltétele:** a megbecsülés, a kölcsönös bizalom a szülő és az óvodapedagógus között. Az ilyen szemléletű nevelésben a gyermek kapocs a család és az óvoda együttműködésében.

Feladatunk: a szülőkkel együtt kialakítani az együttműködés formáit, mely a folyamatos információáramlást, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni.

A kapcsolattartás formái:

- **Családlátogatás:** az óvodába kerülés előtt minden kisgyermeket meglátogatnak az óvodapedagógusok; illetve év közben bármikor, szükség szerint.
- **Beszoktatás:** „szülős" beszoktatás biztosítása – igény szerint.
- **Napi kapcsolattartás**: fontos, hogy a szülő tájékozott legyen a gyermekével történt lényeges napi eseményekről. Személyes vagy telefonos kapcsolattartás.

- **Szülői értekezletek, nyílt napok:** idejét és témáját a csoportok egyénileg határozzák meg. A nevelési év elején minden csoport köteles értekezletet tartani.
- **Fogadóórák:** Egyéni igény szerint az óvodapedagógus és a szülő előzetes egyeztetése során.
- **Igény és elégedettségi vizsgálatok:** az eljárásrendünkben meghatározottak szerint felmérjük a szülők igényeit, elégedettségét, elégedetlenségét. Az eredményekről a szülőket tájékoztatjuk. Az elégedetlenségeket vizsgálva intézkedési tervet készítünk.
- **Szülői szervezet** (szülők érdekegyeztető, érdekegyesítő fóruma).
- **Szülőkkel együtt szervezett rendezvények; ünnepek, kiállítások, kirándulások.**
- **A református gyülekezettel való kapcsolattartás**
- **Honlap**: www.palmacska.hu

7. 2. Az óvoda kapcsolata a fenntartóval, a gyülekezettel

- Óvodánk a Kecskeméti Református Egyházközséggel az Igazgatónő közvetítésével tart kapcsolatot,
- Meghívjuk a gyülekezet tagjait, lelkipásztorait, a presbitérium képviselőit és az érdeklődő egyháztagokat ünnepségeinkre,
- A reformáció ünnepén óvodásaink ellátogatnak a református templomba,
- Óvodásainkkal templomi szolgálatot adunk családi istentiszteleteken. Célunk, hogy a gyermekeken keresztül a családok is bekapcsolódjanak a gyülekezet életébe.
- A Sion házak lakóinak évente többször adunk műsort, ünnepi köszöntőt (Idősek világnapja, Anyák napja, Karácsony… stb.)
- A Szőlőskert magazinban rendszeresen írunk cikkeket, hogy az óvodában folyó munkát a gyülekezet tagjai is megismerhessék.

7. 3. Óvoda - iskolák

- Református Általános Iskola
- Kecskemét Város Önkormányzatának Óvodái
- Egyházi- és Magánóvodák
- Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola
- M. Bodon Pál Zeneiskola
- Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem – Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet

A kapcsolattartás formái:

- látogatás, hospitálás
- rendezvényeken való részvétel, szereplés
- foglalkozásokon való részvétel

7. 4. Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

- Szórakaténusz Játékműhely és Múzeum
- Ciróka Bábszínház
- Kecskeméti Kulturális és Konferencia Központ („Hírös Agóra")
- Katona József Megyei Könyvtár
- Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház
- Ifjúsági Otthon („Hírös Agóra")
- Ráday Múzeum

Kapcsolattartásunk során fontos az intézmények kínálatából úgy válogatni, hogy a programok nevelőmunkánkat segítsék, színesítsék - pedagógiai elveinkkel megegyező - értékközvetítéssel.

A kapcsolattartás formái:

- látogatás
- rendezvényeken, foglalkozásokon való részvétel, szereplés

7. 5. Kapcsolat a szakszolgálatokkal

- Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kecskeméti Tagintézménye
- Kecskeméti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola és Logopédiai Intézet
- Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat
- Református Pedagógiai Intézet

Kapcsolattartás:

- A magatartási, lelki problémákkal, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek szakértői vizsgálat iránti kérelmének benyújtása, szülő tájékoztatása után.

- A Szakértői Bizottság pszichológusai alkalmanként megfigyeléseket végeznek az óvodai csoportokban
    - speciális,
    - gondozó,
    - prevenciós,
    - korrekciós testi,
    - lelki nevelési feladatok ellátása

7. 6. Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel

- gyermekorvos,
- védőnői szolgálat.

7. 7. Kapcsolat a Munkácsy utcai telephellyel

A kapcsolattartás formái:

- látogatások
- értekezletek, tapasztalatcserék
- továbbképzések
- egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel
- közös színházlátogatás, kirándulások

7. 8. Kapcsolat a külhoni magyar óvodával

- Szlovákiai Somorja református Óvoda
    - látogatások
- „Egy kis szeretet a cipődobozban!" kezdeményezés - minden évben adományok gyűjtése külhoni óvodáknak, a testvérgyülekezeteinkbe járó rászoruló gyerekeknek.

7. 9. Kapcsolattartás tanügyigazgatási szervekkel

- Oktatási Hivatal (OH).
- Pedagógiai oktatási központok (POK)
- Református Pedagógiai Intézet (RPI)

8. A PROGRAM ERŐFORRÁSAI

8. 1. Személyi feltételek

Óvodáink dolgozóinak létszáma: 16 fő

1 igazgató és 8 óvodapedagógus (többen szakvizsgával is rendelkeznek), 1 óvodatitkár és 6 technikai dolgozó alkotja az alkalmazotti közösséget. A nevelőmunkát és a gyerekekkel történő foglalkozások mindegyikét – az óvoda teljes nyitva tartása alatt – óvodapedagógusok végzik, munkájukat 1 fő részmunkaidős fejlesztő pedagógus segíti. Egy gyermekcsoport életét két óvónő irányítja, egy dajka segíti.

Dajkáink létszáma 4 fő (dajkai szakképzettséggel rendelkeznek). A pedagógusok munkáját 1 fő pedagógiai asszisztens segíti, aki dajkai feladatokat is ellát. Az igazgatónő adminisztratív munkáját 1 óvodatitkár segíti. Konyhai kisegítő 1 fő. Az esztétikusan, gondosan kialakított udvart 1 fő tartja rendben.

A gyermekek iránt támasztott követelmények azonos elvek szerint valósulnak meg összehangolt munkájuk, együttműködésük során.

Pedagóguskép

Az óvodapedagógus a nevelőmunka kulcsszereplője, munkaeszköze saját személyisége. Szakmai felkészültsége, stílusa, nyelv- beszéd- és viselkedéskultúrája, az általa közvetített értékek, minták döntően befolyásolják a gyermeki személyiség fejlődését.

Nevelőtestületünkben fontosnak tartjuk *a keresztyéni értékrendet,* a művészetek iránti érdeklődést, az önképzést, a folyamatos tanulást, ill. szakmai ismereteink folyamatos frissítését, testi – lelki egészségünk megőrzését. Szükségesnek véljük olyan jellemvonások meglétét is, mint a gyermekszeretet és tisztelet, az elfogadás, empátia, hitelesség, tapintat, tolerancia, tisztesség és megbízhatóság.

A jelenlegi személyi feltételünk biztosítja a pedagógiai program, teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek megvalósítását.

8. 2. Tárgyi feltételek

Programunk a művészetek eszközeivel kíván erősen hatni a gyermekek személyiségére, ezért a meglévő – kötelező eszköznormában meghatározott – eszközökön kívül a program alkalmazása megkívánja az alábbi játékok, tárgyak meglétét és helyiségek kialakítását az óvodánkban.

Óvodánk programjának megvalósításához szükséges eszközrendszer.

- **Hitéleti sarok:** Biblia/ gyermek biblia /, keresztyén könyvek, dramatizáláshoz szükséges eszközök, énekes könyvek a napi áhítatok megtartásához.
- **Mesesarok:** (kuckó), puha párnák, meleg szőnyeg, meseszék, kincsesláda, bábok, könyvek, képek a tanult mondókákról, versekről és mesékről stb.
- **Énekes sarok:** olyan tér a csoportszobában, ahol hat gyermek ülve elfér. CD lemezek, – *egyházi énekeket, zenéket tartalmazók.* Változatos hangszerek, népi hangszerek, gyermekek-óvónők által barkácsolt ritmushangszerek, szimbólumok a tanult dalokról.
- **Alkotó sarok:** Képalakításhoz különböző méretű, összetételű rajzlapok, rajzeszközök, különböző kreatív alapanyagok. Esztétikus eszköztároló lehetőségek, a rajzos csoportszoba részben a gyermeki munkáknak kialakított polc és egy táblaszerűség, melyre a gyermekek kitűzhetik a rajzaikat. (Ezt nevezzük „mini – galériának").
- **Élősarok, környezeti sarok:** a természet kincseinek gyűjteményével, növényekkel, tájékoztató plakátokkal, szemléltető képekkel, a gyermekek által készített egyes évszakokat tartalmazó albumokkal, megfigyelések végzését segítő eszközökkel, akváriummal/terráriummal/floráriummal.
- **A szakkönyvek** közül elsősorban a programhoz, a környezeti és a keresztyén neveléshez felhasznált irodalom, illetve számos módszertani kiadvány.
- **Az óvoda színvilágának** megkomponálása, az ehhez szükséges falszínek, berendezési tárgyak, bútorok, textíliák, díszek
- **Esztétikus tájékoztató táblák** az évszak projekt bemutatásához, a program rendszerének ismertetéséhez, az általános tájékoztatáshoz.
- **Az udvaron** megfelelő hely az énekes játékokhoz és zenés – mozgásos percekhez, gyermektánchoz, környezeti megfigyelések végzéséhez. Szabványnak megfelelő, a

mozgásfejlődést elősegítő eszközök, játékok. Talpas ösvény, lapidárium. Madár-, rovar- és bogárbarát kert. Veteményes és virágoskert, gyümölcsfával.

- **Tornaterem** (mozgáshoz, mozgásos játékokhoz és egyéb rendezvényekhez) tornapadok, zsámolyok, szőnyegek, labdák, ugráló kötelek.
- **Esztétikus ovi-galéria** óvodánk előterében paravánokon.
- **Az óvoda rendelkezzen még:**
  - bábparavánnal,
  - dalos játékokhoz kiegészítő eszközökkel / szoknya, kendő, fejdísz /,
  - dramatizáláshoz kellékekkel.

9. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

Nkt. 26. § (1) A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját alapul véve elkészítettük az óvoda helyi pedagógiai programját (továbbiakban: Program). Ez határozza meg az arculatunkat és a mindennapi munkánkat. Programunkban megjelennek a református keresztyéni nevelés gondolatai, irányelvei. Pedagógusaink munkájuk során ezt tartják irányadónak, erre építik fel nevelési, fejlesztési tervüket.

Az óvoda szakmai dokumentumai:

- Pedagógia Program
- Éves munkaterv
- Csoportnapló
- Gyermektükör
- Tehetséggondozó műhelyek munkatervei
- Környezeti munkaközösség munkaterve
- Az intézmény önértékelési programja

Az óvodai éves **munkaterve** tartalmazza:

- A nevelési év fő feladatait,
- Az óvónők éves, személyre bontott feladatait
- A vezetői ellenőrzési tervet
- Az óvoda éves naptári tervét
- Ünnepeket, szolgáltatásokat, kapcsolattartás

Az óvodai csoportban használt dokumentumok:

Az óvónők gondoskodnak a közös tervek elkészítéséről, a gyermekek képességének felméréséről, nyomon követéséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról és az eredmények rögzítéséről, a szülők tájékoztatásáról.

A pedagógusok a Pedagógiai Program alapján vezetik a **csoportnaplót**. A naplóban található dokumentumok tartalmazzák a csoport adatait, a csoportra differenciáltan vonatkozó szokás – szabályrendszereket, a jeles napokhoz, évszakokhoz tervezett tevékenységi témaköröket, anyagokat, szervezési munkákat, a tehetséggondozás, gyermekvédelmi munka feladatait, a családokkal való kapcsolattartás formáit, az ellenőrzések tapasztalatait.

- A gyermekcsoport nevelési terve → **félév** (az időszak lejártával az óvónők értékelik az elért eredményt, majd ezt alapul véve készítik el a következő időszak tervét)
- Mérések → **félévente**: szociometria, növekedés, óvónők értékelik
- A gyermekcsoport tevékenységi terve → **negyedév** (évszakonként, az időszak lejártával az óvónők értékelik)
- Szervezési feladatok → **havonta**, pontos időpontokkal meghatározva
- Tematikus tervek → **hetente**, projektek – témahetek
- Megfigyelések, tapasztalatok, feljegyzések → **hetente**

A „**Gyermektükör**" a gyermekek egyéni fejlődésének-fejlesztésének dokumentumait tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét,
- a gyermek első napjának leírását,
- a gyermek első rajzát, évenkénti emberábrázolását,
- az óvónő megfigyeléseit; fejlesztési tervét,
- a gyermekek képességszintjét, ismereteit, attitűdjét,
- esetenként szakértői véleményt.

Tervezési időkerete: **folyamatos**

A minőségi munka biztosítása érdekében elkészítettük:

- Az intézmény önértékelési programját. (5 évente felülvizsgáljuk)
- Az önértékeléshez és pedagógus teljesítményértékeléshez szükséges szempontrendszert.
- A partneri elégedettségi kérdőíveket (fenntartó, iskola, szülők)
- A pedagógusok teljesítményértékeléséhez szükséges dokumentumokat, éves önértékelési tervet.

10. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program érvényességi ideje:

2013. szeptember 01- től - 2018. szeptember 20-ig

2018. szeptember 21-től - 2021. augusztus 31-ig

2021. szeptember 01-től - visszavonásig

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

1. A jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások.
2. A felhasznált program szerzőjének, vagy a nevelőtestület javaslatára.

A programmódosítás előterjesztésének szabályai:

- Írásbeli előterjesztés a fenntartónak és a nevelőtestületnek
- Írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. **Fenntartói jóváhagyás:**

Dátum: Kecskemét, 2021. szeptember 24.

Igazgatótanács elnöke

2. **Elfogadta a Kecskeméti Református Pálmácska Óvoda nevelőtestülete.**

Dátum: Kecskemét, 2021. szeptember 09.

3. **Egyetértésüket nyilvánították a szülői szervezeti képviselői:**

Dátum: Kecskemét, 2021. szeptember 28.

Kissné Provics Andrea

Kunné Kara Éva Krisztina

4. **Intézményvezetői jóváhagyás:**

Dátum: 2021. szeptember 09.

intézményvezető

MELLÉKLET

ESZKÖZJEGYZÉK
Kecskeméti Református Pálmácska Óvoda

I. HELYISÉGEK

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés:óvodában található mennyiség
1.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	4 db
2.	gyermekágy/fektető tároló	csoportonként 1	4 db
3.	tornaszoba, sportszerraktárral	óvoda székhelyén 1	1 db
4.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként 1	1 db
5.	játszóudvar	óvodánként 1	2 db
6.	intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén 1	1 db
7.	óvodatitkári iroda	óvoda székhelyén 1	1 db
8.	nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	1 db
9.	általános szertár/raktár	óvodánként 1	2 db
10.	orvosi szoba	óvodánként 1	1 db
11.	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	4 db
12.	gyermekmosdó, W.C. helyiség	gyermekcsoportonként 1 (W.C.- nemenként 1)	4 db
13.	felnőtt öltöző	óvodánként 1	3 db
14.	felnőtt mosdó	óvodánként 1	4 db
15.	felnőtt W.C. helyiség	óvodánként 1	5 db
16.	felnőtt zuhanyozó	óvodánként 1	3 db
17	mosó, vasaló, szárító helyiség	óvodánként 1	1 db
18.	melegítő konyha	óvodánként 1	2 db
19.	tálaló-mosogató	óvodánként 1	2 db
20.	ételhulladék tároló	óvodánként 1	2 db

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Csoportszoba		Mennyiségi mutató	Megjegyzés:óvodában található mennyiség
1.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	120 db
2.	gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	120 db
3.	gyermek asztal	gyermeklétszám figyelembevételével	20 db
4.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	15 db
5.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	12 db
6.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2	8 db
7.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	4 db

8.	tükör	gyermekcsoportonként 1	4 db
9.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	4 db
10.	edény-és evőeszköz tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	4 db
11.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 2	8 db
12.	babakonyhabútor	gyermekcsoportonként 1	4 db
13.	meseszék	gyermekcsoportonként 1	4 db
14.	nevelői asztal, székkel	gyermekcsoportonként	1 db
15.	terrárium / akvárium	gyermekcsoportonként	1 db
Tornaszoba és szertár		**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés:óvodában található mennyiség**
16.	tornapad	2	7 db
17.	tornaszőnyeg	1	6 db
18.	bordásfal	2	5 db
19.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	6 db
20.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	3 gyermek egyidejű foglalkoztatásához	3 db
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés:óvodában található mennyiség**
21.	a fogyatékosság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		a pedagógiai programban foglaltak szerint
22.	tükör (az asztal szélességében)	1	1 db
23.	asztal	1	1 db
24.	szék	2	3 db
25.	szőnyeg	1	1 db
26.	játéktároló szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	3 db
Játszóudvar		**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés:óvodában található mennyiség**
27.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	4 db
28.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2	8 db
29.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	3 db
30.	takaróháló	homokozónként 1	3 db
31.	veteményeskert	óvodánként 1	2 db
32.	babház	óvodánként 1	2 db
33.	játéktároló	óvodánként 1	2 db
34.	komposztáló	telephely	1 db
35.	kerékpártároló	óvodánként 1	2 db
Intézményvezetői iroda		**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés:óvodában található mennyiség**
	íróasztal és szék	1-1 db	1-1 db
35.	tárgyalóasztal székekkel	1	1 db

36.	telefon	1	2 db
37.	könyvszekrény	1	1 db
38.	iratszekrény	1	1 db
39.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	1 db
Óvodatitkári		**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés:óvodában található mennyiség**
40.	íróasztal és szék	1-1	1-1 db
41.	iratszekrény	1	1 db
42.	telefon	1	1 db
43.	számítógép asztal és szék	1-1	1-1 db
44.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	1 db
45.	fénymásoló	1	1 db
Nevelőtestületi szoba		**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés:óvodában található mennyiség**
46.	szék	pedagógusonként 1	12 db
47.	könyvtári dokumentum	500	10 db
48.	könyvszekrény	2	1 db
Gyermeköltöző		**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés:óvodában található mennyiség**
49.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	60 db
50.	öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	60 db
Gyermekmosdó, W.C. helyiség		**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés:óvodában található mennyiség**
51.	törölközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	120 db
52.	falitükör	mosdókagylónként 1	10 db
53.	rekeszes falipolc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	8 db
	Orvosi szoba	**Mennyiségi mutató**	**berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint**

III.TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

	Eszközök, felszerelések	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés:óvodában található mennyiség**
1.	fogmosó pohár	gyermeklétszám szerint 1	120 db
2.	tisztálkodó felszerelések ruhakefe, körömkefe, szappantartó	mosdókagylónként 1	9 db
3.	fésűtartó	csoportonként 1	4 db
4.	törölköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	192 + 16

5.	abrosz	asztalonként 3	30 db
6.	egyéni tisztálkodó szerek, fogkefe, fésű		szülők biztosítják
7.	takaró	gyermeklétszám szerint 1	szülők biztosítják
8.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	szülők biztosítják

IV. FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

	Eszközök, felszerelések	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés:óvodában található mennyiség**
1.	szennyes ruha tároló	óvodánként 1	2 db
2.	mosott ruha tároló	óvodánként 1	2 db
3.	mosógép, centrifuga	óvodánként 1	2 db
4.	vasaló	óvodánként 1	2 db
5.	vasaló állvány	óvodánként 1	2 db
6.	szárító állvány	óvodánként 1	4 db
7.	takarítóeszközök	óvodánként 1	4 db
8.	kerti munkaeszközök, szerszámok (felnőtt,gyermek)	óvodánként	6 db
9.	hűtőgép	óvodánként 1	5 db
10.	porszívó	óvodánként 1	2 db

V. NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

I. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)			
2.	különféle játékformák (mozgásos, gyakorló, építő-konstruáló játékok stb.)	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	
5.	anyanyelv fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	
6.	értelmi képességeket és kreativitást fejlesztő eszközök, játékok	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám	

	elősegítő eszközök: bogárvizsgáló, csipeszek, tárolók, nagyítók, ismeretterjesztő játékok. könyvek, szemléltető eszközök.	figyelembevételével	
9.	a munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	
II. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
10.	CD lejátszó	csoportonként	4 db
11.	diavetítő	óvodánként	2 db
12.	vetítővászon	óvodánként	2 db
13.	hangszer pedagógusoknak:	csoportonként	4 db
14.	hangszer gyermekeknek: furulya, metallofon, dob, ritmusbot, csörgő, triangulum, cintányér, kisebb-nagyobb csengő, népi hangszerek	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	
15.	projektor	óvodánként	2 db
16.	notebook	csoportonként	4 db
17.	mikroszkóp	csoportonként	4 db
18.	távcső	óvodánként	2 db
20.	diffúzor/párologtató	csoportonként	4 db
21.	hangfal	telephely	2 db